БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 186 (677)

21 СЕНТЯБРЬ ЖУМА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг КПСС Саратов область комитети ва область ижроия комитетига юборган табриги (1-бет).

Уртоқ Н. С. Хрушчев Белградга келди (1-бет).

ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганиннинг Кингсбери Смитнинг саволларига берган жавоблари (1-бет).

УЗБЕКИСТОН КП ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИДА: Область колхоз ва совхозларида 1956 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва тайёрлашнинг бориши тўғрисида (1-бет).

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ (1-бет).

Хитой Коммунистик партиясининг VIII съездида (2-бет).

ОБЛАСТЬ САНОАТ КОРХОНАЛАРИДА (2-бет).

Терим суръатини янада ошириб, ҳосилни сира нобуд қилмасдан териб олайлик! (3-бет).

Сувайш масаласи тўғрисида Бутуниттифоқ Касаба союзлари Марказий Советининг Баёноти (4-бет).

Индонезия парламент делегацияси Москвага келди (4-бет).

Совет қишлоқ хўжалик делегацияси Қоҳирага келди (4-бет).

Эронда совет фильмлари ҳафтаси бошланди (4-бет).

А. Зоҳидов. — Шаҳарларни ва аҳоли яшайдиган пунктларни озода сақлайлик (4-бет).

„Главташкентстрой“ нега орқада қолмоқда

Серқуёш Совет Ўзбекистонининг пойтахти — Тошкент шаҳри йил сайин обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Иттифоқ ҳукуматининг яқиндан бераётган ёрдами туфайли Тошкент жуда қисқа бир вақт ичида мамлакатимиздаги энг йирик ва обод шаҳарлардан бирига айланди. Шаҳарни ободонлаштириш ишларига ажратилаётган маблағлар йил сайин ошмоқда, янги-янги кўчалар, кварталлар пайдо бўлмоқда, саноат корхоналарининг ва маданий-маиший муассасаларнинг янги бинолари қад кўтармоқда.

Кейинги вақтларда бинокорлик ишларини янада ривожлантиришга қаратилган қатор жуда муҳим тадбирлар амалга оширилди. Ана шундай тадбирлардан бири «Главташкентстрой»нинг ташкил қилинишидир. «Главташкентстрой» деб номланган бу главка составига илгариги шаҳар қурилиш трести, айрим министрликларга қарашли тўртта қурилиш-монтаж бошқармаси, учта УНР, 32-қурилиш трести, 2-ёғочсозлик заводи, полигон типидаги темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқарувчи завод, уй-жой коммунал контораси, хозрасчёт конторасн ва янги қурилаётган темир-бетон плиталари заводи киради. Мана шулар асосида «Главташкентстрой»да 10 та ихтисослаштирилган УНР ташкил этилди.

Ишнинг бундай ташкил қилиниши шаҳар хўжалигининг бошқа тармоқларига қараганда кўпдан бери орқада қолиб келаётган бинокорлик ишларининг суръатини нисбатан ошириш, иқтисодий жиҳатдан қулай ва мақсадга мувофиқ бўлган қурилиш материалларидан кенг фойдаланиш имконини берди. Кўпгина иш процессларининг механизациялаш даражаси ошди.

СССР Министрлар Советининг «Тошкент шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш тўғрисида»ги қарори «Главташкентстрой» коллективининг зиммасига ғоят катта вазифаларни юклади. Қарорда кўрсатилганидек 1956-1960 йиллар мобайнида Тошкентда давлат капитал маблағлари ҳисобига умумий сатҳи 385 минг квадрат метр бўлган уй-жой бинолари ва бошқа жуда кўпгина объектлар қурилиши ва фойдаланишга топширилиши лозим.

Ана шу ғоят катта вазифалар нуқтаи назаридан қараганимизда, «Главташкентстрой» ўз олдига қўйилган талаблар даражасида ишламаётир. Техника-иқтисодий кўрсаткичлар тобора яхшиланиши ўрнига, пасайиб кетган. Давлат планлари, айниқса, уй-жой биноларини фойдаланишга топшириш плани систематик суратда бажарилмай қолаётир. Главка раҳбарлари (бошлиғи Скребнев, бош инженери Благодатний, партия ташкилотининг секретари Гривцов ўртоқлар) қолоқ участкаларнинг ва бошқармаларнинг экономикасини пухта ўрганмаётирлар ва уларда юз бераётган камчиликларни тугатиш ҳақида жиддий бош қотирмаётирлар. Шу сабабли берилган топшириқни бажармаётган бошқармалар сони кўпаймоқда. Жумладан, главкага қарашли 10 УНРдан фақат 3 тасигина 8 ойлик планни бажарди. Умуман главка бўйича шу йилнинг 8 ойлик плани зўрбазўр 90 процент бажарилди, холос. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва қурилаётган объектлар қимматини камайтириш топшириқлари ҳам бажарилмади. Бу ва шунга ўхшаш камчиликлардан республика Қурилиш министрлигининг раҳбарлари жуда яхши хабардорлар. Бироқ улар шу пайтгача главка фаолиятида юз бераётган камчиликларга бепарволик билан қараб келмоқдалар.

«Главташкентстрой» томонидан давлат планларининг бажарилмай қолаётганлигига асосий сабаб шуки, главка раҳбарлари иш суръати ва сифатини ошириш, қурилишлар таннархини кескин равишда камайтириш имконини берувчи темир-бетон конструкциялари ва деталларидан фойдаланишга ҳали ҳам жиддий эътибор бермаётирлар. Бажарилаётган ҳар бир миллион сўмлик бинокорлик ишларида бор-йўғи 55-58 кубометр темир-бетон конструкциялари ва деталларидан фойдаланилмоқда.

Қурилиш участкаларининг бинокорлик материаллари билан ўз вақтида тўла-тўкис таъминланмаётганлиги иш суръатининг пасайиб кетишига, мавжуд техника ва ишчи кучининг бекор туриб қолишига олиб келмоқда. Бинокорлик материаллари етишмаслиги сабабли кўпгина қурилиш участкаларида иш тўхтаб қолмоқда. Мавжуд механизмлардан унумли фойдаланмаслик қурилиш участкаларининг техника-иқтисодий кўрсаткичларининг пасайиб кетишига сабаб бўлмоқда. Главкага қарашли экскаваторлар кучидан бор-йўғи 61-63 процент, башняли кранлар қувватидан 57-58 процент, автокранлардан 50 процент, автопогрузчик қувватидан 60 процент фойдаланилмоқда, холос.

Қурилиш бошқармаларининг партия ташкилотлари илғор участка коллективларининг тажрибаларини кенг оммалаштириш масалалари билан мутлақо қониқарсиз шуғулланмоқдалар. Ваҳоланки, бу жуда муҳим давлат аҳамиятига эга бўлган масаладир. Ишлаб чиқариш илғорларининг тажрибаларини кенг оммалаштириш — қолоқ участкалар кўрсаткичларини яхшилаш ва шу асосда давлат планларини тўла ва ошириб бажариш имконини беради.

Пойтахтимиз Тошкент йил сайин кенгаймоқда. Кўплаб уй-жой майдонлари фойдаланишга топширилмоқда. Бироқ шундай бўлишига қарамай, шаҳарда уй-жой танқислиги сезиларли даражада камаймаётир. Главка раҳбарлари шаҳар меҳнаткашларининг уй-жойга бўлган эҳтиёжини имкони борича тўла қондирмоқ учун бутун чораларни кўришлари керак. Йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталларини кенг жорий қилишга алоҳида эътибор бериш зарур. Чунки фақат шу йўл билангина қурилиш ишлари суръатини янада ошириш ва унинг сифатини яхшилаш мумкин.

Шаҳарни кўркам ва обод қилишда маҳаллий партия, совет ва касаба союз ташкилотлари ҳал қилувчи роль ўйнайдилар. Район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари ўзларига қарашли территорияларда қурилиш ишларининг аҳволи, сифати ва суръатидан доимо хабардор бўлишлари, қурилиш бошқармаларининг ишини систематик равишда назорат қилиб туришлари лозим. Шундагина мавжуд камчиликларни тугатиш ва қурилиш ишлари суръатини тинмай ошира бориш, СССР Министрлар Советининг Тошкент шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш тўғрисидаги қарорини муваффақият билан амалга оширишга эришиш мумкин.

КПСС Саратов область комитети ва область ижроия комитетига

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Саратов область колхозлари ва совхозларининг дон экинлари майдонларини кенгайтириш соҳасида кўп иш қилганликларини, дала ишларининг сифатини оширганликларини, ҳосил ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан ўтказиб , ялпи дон ҳосилини анча кўпайтирганликларини ва давлатга 100 миллион пуд ғалла топшириш юзасидан олган мажбуриятларини шараф билан бажарганликларини мамнуният билан қайд қиладилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Саратов областининг колхозчиларини, МТС ва совхоз ишчиларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини, партия ва совет ходимларини ва областнинг барча меҳнаткашларини ғалла етиштиришда эришган муваффақиятлари билан табриклайдилар ва улар КПСС XX съездининг қарорларини амалга ошириш соҳасида бундан буён ҳам зўр ғайрат ва сабот билан ишлайдилар ҳамда аҳоли учун озиқ-овқат ва енгил саноат учун хомашё мўл-кўллигини вужудга келтириш йўлидаги умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдирадилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ **ССР ИТТИФОҚИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Белградга келди

БЕЛГРАД, 19 сентябрь. (ТАСС). Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Н. С. Хрушчев бутун маҳаллий вақт билан соат 11 да ғайри расмий визит билан Москвадан Белградга келди.

Земун аэродромида ўртоқ Н. С. Хрушчевни ЮФХР президенти Иосип Броз Тито, Иттифоқ ижроия вечеси раисининг ўринбосари Эдвард Кардель, ташқи ишлар давлат секретари Коча Попович, шунингдек СССРнинг Югославиядаги элчиси Н. П. Фирюбин ва совет элчихонасининг масъул ходимлари кутиб олдилар.

Аэродромда СССР ва Югославиянинг давлат байроқлари тикилган эди ва фахрий қоровул саф тортиб турди.

Ўзбекистон КП область комитетида

Область колхоз ва совхозларида 1956 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ва тайёрлашнинг бориши тўғрисида

Ўзбекистон КП область комитети кўрсатиб ўтдики, пахтанинг эрта очилиши ва ҳосилни йиғиб-териб олиш учун қулай шароит бўлишига қарамасдан район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, совхозлар, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органларининг раҳбарлари бу қулай шароитдан тўла фойдаланмасдан пахта тайёрлашни ғоят қониқарсиз олиб бормоқдалар.

19 сентябргача пахта тайёрлаш плани 21,24 процентгина бажарилган.

Боёвут районидаги колхоз ва совхозларда пахта териш ва тайёрлаш ишлари айниқса қониқарсиз уюштирилган. Бу район колхоз ва совхозлари давлатга социалистик мажбуриятга нисбатан 18,31 процент миқдорида пахта топширганлар. Шунга ўхшаш пахта тайёрлаш плани Оққўрғон районида 19,5 процент, Бекобод районида 19,03 процент, Октябрь районида 17,81 процент, Ўрта Чирчиқ районида 18,51 процент, Чиноз районида 19,55 процент бажарилган.

Бушуев номли совхозда план фақат 10,47 процент, «Малик» совхозида 12,7 процент, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида 12,9 процент, «Оққўрғон» совхозида 14,1 процент, 1-«Далварзин» совхозида 15,2 процент, 2-«Далварзин» совхозида 17,4 процент бажарилган.

Терим ишларининг яхши уюштирилмаганлиги сабабли колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг кўпгина қисми пахта теримига қатнашмаётир.

Область партия комитетининг бюроси пахта йиғим-теримида қатнашиш учун шаҳардан жуда кўп кишиларнинг жалб қилинганлиги муносабати билан район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, колхоз правлениелари ва совхоз директорларининг кўпгина колхозчи ва совхоз ишчиларининг бевосита пахта теримига қатнашмаслик ҳолларига йўл қўйганликларини бутунлай нотўғри деб ҳисоблайди. 14 сентябрдан 16 сентябргача фақат колхозларнинг ўзидагина қарийб 5 минг киши, совхозларда эса 2 мингдан кўпроқ киши пахта теришда қатнашмаган.

Оққўрғон районидаги колхозларда 244 киши, Боёвут районида 250 киши, Верхне-волинск районида 250 киши, Мирзачўл районида 900 киши, Октябрь районида 1100 киши, Пискент районида 150 киши, Ўрта Чирчиқ районида 200 киши, Сирдарё районида 500 киши, Ўртасарой районида 700 киши, Чиноз районида 200 киши пахта теримида иштирок этмай қўйганлар.

Район партия комитетлари, район ижроия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари йиғим-теримда меҳнатнинг нотўғри уюштирилаётганлиги фактига муросасозлик қилиб келмоқдалар.

Кўпгина колхозларда иш кунидан тўла фойдаланилмаётганлиги учун анчагина колхозчилар ва совхоз ишчилари терим нормасини бажармаётирлар, уларнинг иш унуми ўртача 57 килограммга тўғри келади. Чиноз, Ўрта Чирчиқ, Бўка, Янгийўл районларида эса ҳар бир теримчи кунига 42-48 килограммдан пахта тераётир. Колхозларнинг правлениелари ва совхозларнинг директорлари колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг анча қисмини теримчиларга хизмат кўрсатиш иши билан банд қилиб қўйганлар; кўпгина колхоз ва совхозларда хирмондагилар, қоровуллар ва бошқа ходимлар терим ишларида қатнашаётган кишиларнинг 35 процентини ташкил этаётир. Пахта терувчиларга, айниқса четдан жалб этилган аҳолига зарур шароит яратиб берилмаган. Кўпгина колхоз ва совхозларда иссиқ овқат ва чой ўз вақтида тайёрлаб берилмаётир, етарли миқдорда этаклар ва қоплар ажратилмаган, пахта теримида соатли график жорий этилмаган.

Пул ва натура авансларн бериш ишлари ҳозиргача ҳам йўлга қўйилмаган. Баъзи колхозларда аванслар биринчи навбатда пахта тераётган колхозчиларга эмас, балки иккинчи даражадаги ишлар билан банд бўлган кишиларга берилмоқда.

Область партия комитети бюроси колхоз ва совхозларда теримнинг сифатли бўлишини қаттиқ контроль қилмаётганликларини, хом пахтанинг терилишига, чаноқларда пахтанинг қолиб кетишига, пахтанинг теришда ва ташишда нобуд бўлишига йўл қўяётганликларини асло чидаб бўлмайдиган бир ҳол деб ҳисоблайди. Бу нарса давлатга зарар етказади ва социалистик мажбуриятни бажаришни бирмунча қийинлаштиради. Бундай ҳол Бекобод, Янгийўл, Октябрь, Пискент, Чиноз, Ўртасарой, Ўрта Чирчиқ, Бўка районларидаги колхоз ва совхозларда айниқса кенг тарқалган.

Область партия комитети бюроси район партия ва совет органлари, МТС, шунингдек кўпгина колхозларнинг правлениелари пахта териш машиналарининг ўсиб бораётган ролига, бутун ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олишдаги ва социалистик мажбуриятни бажаришдаги зўр аҳамиятига етарли баҳо бермаётганликларини, ғўза баргларини тўкиш, заҳарли моддаларни ташиб келтириш учун тайёргарлик ишларини уюштирмаётганликларини кўрсатиб ўтди. Шунинг учун колхозларда 15 сентябргача топшириқда белгиланган 65 минг гектар ўрнига 13 минг гектар майдонда, совхозларда эса 29,7 минг гектар ўрнига 17,8 минг гектар майдонда ғўза барглари сунъий тўкдирилган. МТСларда 600 та, совхозларда эса 1183 та пахта териш машиналари ҳалигача тайёрланмаган ва ремонт қилинмаган.

Айрим колхозларнинг раҳбарлари пахтаси машинада териш учун ажратилган далаларда пахтани қўл билан теришга йўл қўйганлар. Лекин баъзи бир район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари бу колхоз раҳбарларининг нотўғри ҳатти-ҳаракатига тегишли чора кўрмаётирлар. Масалан Бўка районидаги Каганович номли колхознинг раиси ўртоқ Умаров ҳосили машина билан териладиган майдонлардаги пахтани қўл билан теришга буйруқ берган. Аммо Бўка район партия комитети ўртоқ Умаровга нисбатан чора кўрмаган.

Область партия комитети бюроси кўпгина тайёрлаш пунктлари пахта тайёрлашни уюштиришда ўзларининг ролини фақат пахтани қабул қилиш билангина чегаралаб, ғоят пассивлик кўрсатмоқдалар, деб ҳисоблайди. Улар колхозларнинг пахтани топшириш муддатлари, сифати, пахтанинг сортли бўлиши ва ҳоказолар тўғрисида шартномадаги мажбуриятларни бажаришлари учун ҳеч қандай чора кўрмаётирлар.

Район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари пахта теримида уюшқоқсизликка муросасозлик билан қарамоқдалар, ишни пухта уюштиришда ва барча колхозчиларни теримга жалб этишда колхоз правлениеларига, совхоз ва МТС директорларига нисбатан партиявий талабчанлик кўрсатмаётирлар, ташкилий иш ўрнига қолоқ колхозларга партия ва совет ходимларини қисқа муддатга юбориш билан шуғулланмоқдалар, пахта ҳосилини тезда йиғиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб юбормаётирлар.

Ўзбекистон КП область комитети, район партия комитетлари ва район ижроия комитетларидан 22 сентябрдан кечикмасдан теримда ишлаётган колхозчилар сонини 87 минг кишига, совхоз ишчиларининг сонини 22 минг кишига етказишни талаб қилади. Колхоз ва совхозларда иккинчи даражали ишларда банд бўлган кишиларнинг камида 50 процентини бевосита пахта йиғим-теримига жалб этишни талаб қилади.

Район партия комитетларига, район ижроия комитетларига, МТС ва совхозларнинг директорларига, колхоз правлениеларига сентябрь ойи учун белгиланган топшириқни сўзсиз бажариш учун теримчиларнинг кунлик иш унумини камида 70-80 килограммга етказиш, теримчилар ўртасида мусобақани кенг қизитиб, йиғим-теримда бевосита қатнашаётган колхозчиларни, совхоз ишчиларини, МТС ходимларини мунтазам равишда аванслар билан таъминлаб туриш, теримчиларга зарур бўлган маданий-маиший шароитни яратиб бериш вазифаси юклатилди.

Колхоз правлениеларига ва совхоз директорларига пахта йиғим-теримига жалб этилган шаҳар аҳолисидан ҳар бири камида 50 кишидан иборат бўлган ишлаб чиқариш бригадалари ташкил этиш тавсия этилади. Пахта теришни ўргатиш учун теримда ишлаётган ҳар бири 25 кишидан иборат бўлган группаларга биттадан энг яхши тажрибали теримчини бириктириб қўйиш колхоз правлениеларига тавсия этилади.

Область партия комитети бюроси район партия комитети, район ижроия комитети, совхоз директорлари ва колхоз правлениеларидан хом пахта теришга сира йўл қўймасликни, пахтачилик бригадалари ва бўлимларининг бошлиқларини, колхоз ва совхоз агрономларини хом пахта терганлик учун қаттиқ жавобгарликка тортишни талаб қилади. Терим ва ташиш вақтида пахта нобудгарчилигига йўл қўймаслик, шунингдек, топширилаётган пахтанинг ифлосланишига йўл қўймаслик учун қатъий чоралар кўриш тавсия этилади.

Автомобиль ва бошқа транспорт воситаларидан тўғри фойдаланиш учун терилган пахтани тайёрлаш пунктларига кун давомида бир меёрда топширишни таъминлаш, пахтанинг хирмонларда чўкиб қолишига йўл қўйилмаслик тавсия этилади.

Область партия комитети бюроси ҳосилни машина билан териш колхоз ва совхозларда ҳал этувчи аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, колхозларнинг правлениеларидан, совхоз ва МТСларнинг директорларидан, район партия комитетлари ва район ижроия комитетларидан қуйидагиларни талаб этади:

а) пахтани машинада теришга доир тайёргарлик ишлари — ғўза баргларини тўкиш, ўқариқларни текислаш, агрегатларнинг қайрилиш жойларини тайёрлаш сўзсиз бажарилсин, токи сентябрь ойининг учинчи ўн кунлигида барча терим машиналари ишга туширилсин ва давлатга кундалик топшириладиган пахта миқдори 2,5 — 3 процентга етказилсин;

б) агрегатларнинг қайрилиши учун ажратилган ерлардаги очилган пахталар териб олинсин ва юлиб олинадиган ғўзалардаги хом кўсакларни зарарланиш ва нобуд бўлишдан сақлансин;

в) барча терим машиналари ишга пухта тайёрлансин ва созлансин, уларнинг иши группалаб ташкил этилиб, группаларга раҳбарлик қилиш учун МТС нинг масъул ходимлари ва колхоз правлениелари аъзоларидан тайинлансин.

Область партия комитети бюроси область пахта тайёрлаш трестига, пахта заводларининг директорларига, колхоз ва совхозларда пахта териш ишлари юзасидан контролни кучайтириш, кун давомида бир меёрда пахта тайёрлашни таъминлаш, колхозларни қўшимча равишда қоп-қанорлар ва этаклар билан таъминлаш масаласини кўриб чиқиш, колхоз ва совхоз транспорт воситаларининг тайёрлов пунктларида туриб қолишига йўл қўймаслик мажбуриятини юклади.

Район партия комитетларига, колхоз, совхоз ва МТСларнинг бошланғич партия ташкилотларига пахта тераётган колхозчилар, совхоз ишчилари, ёрдамга чиққан шаҳар ва қишлоқ аҳолиси ўртасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишларни жиддий равишда яхшилаш вазифаси топширилди. Бу ишлар ҳар бир теримчининг кунлик нормаларини ошириб бажаришларига эришишга, колхозчилар ва совхоз ходимлари ўртасида мавсумда 10-15 минг килограмм пахта териб бериш учун олиб борилаётган мусобақани кенгайтиришга қаратилиши керак; ҳар бир бригадада ҳар бир теримчининг кунлик ишини якунлашни таъминлаш тавсия этилди.

Оққўрғон, Боёвут, Беговот, Октябрь, Ўрта Чирчиқ ва Чиноз районларидаги колхоз ва совхозларда пахтани териш ва тайёрлаш ишларининг қониқарсиз уюштирилганлигини эътиборга олиб, агар бу районлар яқин кунлар ичида пахтани йиғиб-териш ва давлатга топшириш ишларини тузатмасалар бу районлар партия комитетларининг ҳисоби эшитилади, деб ҳисоблайди.

Бўка район партия комитетига пахтаси машинада теришга ажратилган далаларда пахтани қўлда теришга йўл қўйган Каганович номли колхознинг раиси ўртоқ Умаровнинг хулқини муҳокама қилиш топширилди.

Область партия комитетининг бюроси район партия комитетларига дарҳол пахта йиғим-терими ва уни тайёрлашнинг бориши масаласини муҳокама қилиш ва бу ишларни кескин кучайтириш учун тегишли қўшимча чоралар кўриш вазифасини топширди.

ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганиннинг Кингсбери Смитнинг саволларига берган жавоблари

Америкадаги «Интернейшнл Ньюс Сервис» телеграф агентлигининг вице-президенти ва бош бошқарувчиси Кингсбери Смит ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганинга телеграмма юбориб, унда Сувайш канали проблемаси билан боғлиқ бўлган бир қанча саволларга жавоб беришни илтимос қилган.

Қуйида Кингсбери Смитнинг саволларига Н. А. Булганиннинг берган жавоблари эълон қилинади.

Савол: Ўрта Шарқда уруш хавфини йўқотиш учун СССР Ҳукумати давлат бошлиқлари даражасида Миср, Ҳиндистон, Франция, Буюк Британия ва Қўшма Штатлар ҳукуматлари билан дарҳол учрашишга тайёрми?

Жавоб: Совет Ҳукумати Сувайш масаласини музокаралар олиб бориш йўли билан адолатли, тинч ҳал этиш тарафдори эканлигини айтди. Совет Ҳукумати бу масалани ана шундай тарзда ҳал этишга ёрдам бериш мақсадида Миср, Ҳиндистон, Франция, Буюк Британия, АҚШ ва СССР ҳукуматлари бошлиқларининг кенгашида қатнашишга тайёр.

Савол: Сиз мазкур давлатлар раҳбарларининг конференцияси Сувайш масаласини бир томондан, Мисрнинг суверенитетини сақлаб қоладиган, иккинчи томондан эса, канал орқали бутун дунё кемалари бемалол сузишини таъминлайдиган қилиб, тинч ҳал этиш йўлини топа олур эди, деб ҳисоблайсизми?

Жавоб: Сувайш масаласини ана шундай тинч ҳал этиш йўли шубҳасиз топилган бўлур эди. Маълумки, Миср ҳукумати бошқа манфаатдор давлатлар билан биргаликда 1888 йилги Константинополь конвенциясини қараб чиқиш ва канал орқали кемаларнинг бемалол қатновига тааллуқли битим тузишга тайёр эканлигини изҳор қилди. Мисрнинг бу таклифи Сувайш масаласини тинч бартараф этишга йўл очиб беради. Ўз-ўзидан равшанки, провардида бу масалани барча манфаатдор мамлакатларнинг иштироки билан ўтказиладиган кенг халқаро конференцияда қараб чиқиш натижасида канал орқали кемаларнинг эркин қатнови тўғрисида тегишли битимга келиш мумкин.

Савол: Башарти, кўрсатилган давлатларнинг раҳбарлари Сувайш канали проблемасини бартараф қилиш юзасидан битимга келаолсалар, СССР Ҳукумати бу битимни ратификация қилиш учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотига топширишга тайёрми?

Жавоб: Совет Ҳукумати бу битимнинг БМТга топширилишига қарши эътироз билдирмаган бўлур эди.

Савол: СССР Ҳукумати бундай учрашувга қачон иштирок этишга тайёр ва Сизнинг фикрингизча, бу учрашувни қаерда ўтказиш мақбул?

Жавоб: Агар учрашувнинг эслатиб ўтилган бошқа иштирокчилари мазкур учрашувга розилик билдирсалар, СССР Ҳукумати бундай учрашувда унинг иштирокчилари учун қулай топилган ҳар қандай фурсатда ва мақбул топилган ҳар қандай жойда иштирок этишга тайёрдир.

Масалан, Женева—албатта Швейцария Ҳукумати бунга ижобий муносабатда бўлса,—ана шундай жой бўла олур эди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ҳ. Ортиқова ва С. Гулаҳмедовани Ўзбекистон ССР Олий Советининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотлаш тўғрисида

Тошкент область, Бўка районидаги Ленин номли колхознинг шу йил 18 сентябргача 9,516 килограмм пахта терган аъзоси Ҳувайда **Ортиқова** ва шу райондаги Хрушчев номли колхознинг шу йил 19 сентябргача 7.450 килограмм пахта терган аъзоси Саодат **Гулаҳмедова** қаҳрамонона меҳнат қилганликлари учун Ўзбекистон ССР Олий Советининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотлансин.

Узбекистон ССР Олий Советн Президиумининг Раиси
Ш. РАШИДОВ.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ж. ИЛҲОМОВА.

1956 йил 20 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

„Алпомиш“ эпосини муҳокама қилиш юзасидан регионал кенгаш очилди

20 сентябрда Ўзбекистон ССР фанлар академиясининг конференц залида «Алпомиш» эпосини муҳокама қилиш юзасидан регионал кенгаш очилди. Кенгашни СССР Фанлар академиясининг А. М. Горький номидаги Жаҳон адабиёти институти ҳамда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институти чақирдилар. Кенгашда Москва ва Ленинграднинг, Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон, Қозоғистон, Озарбайжон, Грузия, Арманистон ССРнинг, Татаристон АССР, Башқирдистон АССР, шунингдек Шимолий Осетия, Хакассия ва Олтойнинг адабиётшунос олимлари қатнашмоқдалар.

Кенгашни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Гуманитар фанлари бўлимининг раиси, академиянинг корреспондент аъзоси Р. Н. Набиев очди. Сўнгра кенгаш қатнашчилари кун тартибидаги биринчи масалани: «Алпомиш» эпосининг вужудга келиши ва халқчиллиги проблемаси» деган масалани муҳокама қилишга киришдилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси профессор А. К. Боровков «Алпомиш» ҳақидаги қаҳрамонона поэма» деган темада доклад қилди.

Кенгаш бир неча кун давом этади. (ЎзТАГ).

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1956 йил 20 сентябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
Оҳангарон	2,10	33,97	Сирдарё	1,82	22,81
Пискент	2,07	31,08	Янгийўл	1,73	22,60
Мирзачўл	1,86	25,50	Чиноз	1,79	21,14
Юқори Чирчиқ	1,89	25,31	Оққўрғон	1,55	21,05
Уртасарой	2,14	25,28	Бекобод	1,59	20,62
Орджоникидзе	2,11	24,78	Урта Чирчиқ	1,69	20,20
Верхне-волинск	1,98	24,22	Боёвут	1,65	19,96
Бўка	1,68	24,19	Октябрь	1,76	19,57
Бўстонлиқ	1,52	23,20	Калинин	1,28	15,04
Гулистон	1,77	23,03	Қуйи Чирчиқ	1,69	14,67

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1956 йил 20 сентябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Совхозлар	Бир кунда	Мавсум бошидан
6-»Кўкорол»	1,73	27,06	4-«Боёвут»	1,78	17,40
Булганин номли	1,62	25,76	3-«Боёвут»	1,33	17,08
«Дружба»	1,81	22,00	1-«Далварзин»	1,46	16,69
2«Далварзин»	1,73	19,18	«Оққўрғон»	1,27	15,40
1-«Боёвут»	1,78	18,75	«ЎзССР беш-йиллиги»	1,69	14,67
4-«Вревский»	1,23	18,36	«Малик»	1,88	14,59
1-«Фарҳод»	1,45	18,16	Бушуев номли	1,09	11,56

Хитой Коммунистик партиясининг VIII съездида

ПЕКИН, 19 сентябрь. (ТАСС). Хитой Коммунистик партиясининг Умум Хитой VIII съезди беш кундан буён давом этмоқда.

Съезднинг бугунги мажлисида ХХР Давлат кенгаши бош министрининг ўринбосари, Ички Мўғулистон автоном район партия комитетининг биринчи секретари Уланьфу нутқ сўзлади. У ўз нутқида миллий сиёсат масалаларига батафсил тўхталиб ўтди.

Ҳозирги вақтда, деди Уланьфу, майда миллатларнинг ҳаммаси социалистик ўзгартишларни ва социалистик қурилишни амалга оширмоқда ёки амалга ошириш учун шарт-шароит тайёрламоқда. Миллий масала соҳасида партия олдида ва барча миллатлар олдида турган вазифалар Ватаннинг бирлигини мустаҳкамлаш, барча халқлар ўртасидаги қардошларча дўстликни, ўзаро ёрдам ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш, ватан қурилишида майда миллатларнинг активлигини ривожлантириш, барча майда миллатларнинг социализмга келиши учун ёрдам бериш, Хитойни қудратли социалистик давлатга айлантиришдан иборат.

Уланьфу сўзини давом эттириб, бундай деди: миллий масалани ҳал этишда Хитой Коммунистик партияси амал қилаётган асосий сиёсат миллий автономиядан иборат. Партия Хитойдаги тарихий шарт-шароитни эътиборга олиб, марксизм-ленинизмнинг миллий масала тўғрисидаги асосий қоидаларига ва Хитой революциясининг тажрибаларига таяниб, ана шу сиёсатни илгари сурди.

Хитойда яшовчи барча халқлар тенг ҳуқуқлидирлар. Компакт бўлиб яшаётган майда миллатлар район автономиясини амалга ошириш ҳуқуқига эгадирлар, улар ўз-ўзини бошқариб турган районларнинг хўжайинларидирлар. Улар ўзларининг ички ишларини ҳал этмоқдалар. Ана шу сиёсатни амалга ошириш натижасида ҳозирги вақтда 27 майда миллат икки автоном район, 27 автоном область ва 43 автоном уезд ташкил этди. Барча миллий районларнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаёти тез ривожланмоқда.

Ички Мўғулистон автоном районида ва Синьцзян уйғур автоном районида металлургия саноати, рангли металл саноати ва нефть саноати базалари вужудга келтирилмоқда. Илгари ўз ёзувига эга бўлмаган майда миллатлар учун ҳозирги вақтда шундай ёзув яратилмоқда.

Майда миллатлар яшаётган районларда тахминан 28 миллион киши бор. Бу районларда социалистик ўзгартишлар асосан тамомланди; тахминан 2,2 миллион киши яшаётган районларда социалистик ўзгартишлар амалга оширилмоқда ва тахминан 2 миллион киши яшаётган районларда ҳозирги вақтда демократик ўзгартишлар амалга оширилмоқда.

Уланьфу VII съезд билан VIII съезд ўртасидаги даврда миллий масалани ҳал этиш соҳасида ХКП томонидан қилинган ишлар марксизм-ленинизмни Хитойдаги амалий вазиятни эътиборга олиб, ижодий тарзда қўлланишнинг ёрқин намунаси эканлигини таъкидлаб, ХХРда миллий қурилиш соҳасида бундан буён амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар ҳақида гапирди.

Индонезия Коммунистик партияси бош секретарининг биринчи ўринбосари Лукман съездни табриклаб нутқ сўзлади, сўнгра Индонезия Коммунистик партияси Марказий комитетининг ХКП VIII съездига юборган табрик хатини ўқиб берди.

Шундан кейин, Япония Коммунистик партияси Марказий комитетининг табрик хати ўқиб берилади. Япон маъмурлари рухсат бермаганлиги сабабли, Япония Коммунистик партиясининг делегатлари съездга кела олмадилар.

Ҳиндистон Коммунистик партияси делегациясининг бошлиғи Намбодрипад съездни табриклайди. Хитой революциясининг ғалабаси, деди у, марксизм-ленинизм Ғарбнинг маҳсули бўлиб, Шарққа бегонадир, деган афсонани кул қилиб кўкка совурди.

Улуғ Ленин, деди Намбодрипад ҳамманинг гулдурос қарсаклари остида, Совет Иттифоқи, Хитой ва Ҳиндистоннинг бирлиги бутун дунёда империализмга қатъий зарба беради ва социализм фойдасига иш кўради, деб башорат қилган эди. Биз, Ҳиндистон коммунистлари ана шу баланд трибунада туриб, қардош партияларнинг шу ерда ҳозир бўлган вакиллари олдида ваъда бериб айтамизки, Лениннинг ана шу васиятини бажариш учун бутун кучимизни сарф қиламиз.

Сўз ХКП Марказий комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ХХР Олий халқ судининг раиси ўртоқ Дун Би-уга берилади. ХХР ташкил топганидан буён ўтган етти йил ичида, деди ўртоқ Дун Би-у, бизнинг жамиятимизда жуда катта ўзгаришлар рўй берганлигини кўрсатувчи жонли фактлар ХКП раҳбарлигидаги халқ-демократик ҳокимияти энг самарали ва энг мустаҳкам ҳокимият эканлигини жуда яққол исбот этади; бу ҳокимият дунёда энг демократик бўлган социалистик типдаги ҳокимиятдир.

Нотиқ сўзини давом эттириб, бундай деди: Бизнинг халқ-демократик қонунчилигимиз эски қонунларни йўқотиш учун курашда вужудга келганлиги туфайли, бу қонунчилик халқнинг хоҳишини чинакам ифода этиб, халққа хизмат қилаётганлиги туфайли кучлидир.

Сўнгра, ўртоқ Дун Би-у ўз нутқида қуйидагиларни кўрсатиб ўтди: Баъзи партия комитетлари айрим маҳаллий партия ташкилотларининг ва партия аъзоларининг қонунларни бузиши каби ҳолларга етарли даражада эътибор бермайдилар. Бу эса, нормал бўлмаган бир ҳолдир. Партия, деди у, халқ-демократик қонунчиликни мустаҳкамлаш учун амалий чоралар кўриши лозим, токи халқ-демократик тузуми янада мустаҳкам равишда ҳимоя қилинсин, ҳуқуқ тартиблари мустаҳкамлансин, жамоат мулки яхши қўриқлансин, халқ оммасининг активлиги ва ижодкорлиги янада самарали ривожлантирилсин; шу билан бирга, биз, контрреволюцион элементларни тугатиш соҳасидаги ишларни давом эттиришимиз, қонунларнинг ҳар қандай йўл билан бузилишига қарши кураш олиб боришимиз, социалистик қурилиш ишларининг муваффақиятли суратда амалга оширилишини таъминлашимиз керак. Халқ-демократик қонунчиликни янада мустаҳкамлашгина партия томонидан қўйилган вазифаларга жавоб бера олади.

Хэйлунцзян вилоят партия комитетининг биринчи секретари Оуян Цинниng нутқидан кейин сўз ХКП Марказий комитетининг аъзолигига кандидат, жамоат хавфсизлиги министри делегат Ло Жуй-цинга берилади.

Ло Жуй-цин ўз нутқида контрреволюцияга қарши курашга тўхталиб ўтди. ХХР ташкил топганидан буён ўтган етти йил мобайнида, деди у, бу соҳада икки кампания ўтказилди. Биринчи кампания 1950 йилга тааллуқлидир. Ўша даврда Америка агрессиясига қарши Кореяга ёрдам бериш йўлидаги ҳаракат кучайиб кетган эди. Ўша даврда душман агентлари, бандитлар, реакцион партияларнинг ва гуруҳларнинг бошлиқларидан иборат контрреволюцион элементларга қаттиқ зарба берилди. Иккинчи кампания 1955 йилда, социалистик революция юксалган даврда бошланди. Контрреволюциянинг ҳали янчиб ташланмаган қолдиқлари социалистик революцияга халақит беришга уринган эдилар. Ўша даврда давлат муассасаларига, халқ ташкилотларига, Коммунистик партиянинг ва демократик партияларнинг сафларига суқилиб кириб олган контрреволюционерлар группаси фош қилинди. Ана шу кампаниялар ўтказилганидан кейин контрреволюциянинг кучлари анча заифлашди ва улар тамомила якканланиб қолдилар. Эндиликда, деб сўзини давом эттирди Ло Жуй-цин, контрреволюциянинг ўз ҳокимиятини тиклаши учун ҳеч қандай имконият йўқ. Империалистлар бундан буён ҳам қўпорувчилик ишларининг турли формаларини албатта қўлланиб кўрадилар. Улар ўзларининг жосуслик шахобчаларини кенгайтирмоқдалар ва бунинг учун жуда кўп маблағ сарф қилмоқдалар. Вазифа — халқнинг ғоят ўсган сиёсий онгги ва ватанпарварлигига таяниб, контрреволюциянинг қолдиқларини тугатишдан, унинг суқилиб кирадиган ҳамма йўлларини бекитиб қўйишдан иборат. Ҳушёрликни кучайтириш, ҳақиқий душманни пайқаб ола билиш керак.

Партия «қаттиқ қўллик билан эҳтиёткорликни бирга қўшиб олиб бориш», «Жазо бериш билан мурувват қилишни бирга қўшиб олиб бориш» керак деган йўлни белгилади. Биз қаттиқ қўллик деб атаган нарсанинг маъноси шуки, контрреволюцияга қарши қатъий курашиш керак. Контрреволюцияни батамом тугатмагунимизча хотиржам бўлиб қола олмаймиз. Биз эҳтиёткорлик деб атаган нарсанинг маъноси шуки, ҳақиқатни ҳақиқат бўлмаган нарсадан, оддий жиноятни жиддий жиноятдан фарқ қилиш керак, тергов ишларига бепарво қарашга қарши курашиш ва контрреволюционерларга зарба берган вақтда яхши кишиларни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш керак. Ҳозирги вақтда, деди Ло Жуй-цин, ХХРда қаттиқ синфий кураш даври ўтиб кетган. Аммо, контрреволюцияга қарши кураш ҳали тўхтаган эмас, бу кураш аввалгидек узоқ давом этадиган курашдир.

Табрик қилиш учун сўз Корея Меҳнат партияси делегациясининг бошлиғи Лим Хэга берилади. Лим Хэ бундай деди: ХКПнинг тўғри раҳбарлиги натижасида 600 миллионли Хитой халқи Хитой Халқ Республикасини ташкил этди. Бу, янги ҳаёт барпо қилаётган хитой халқининг тарихида буюк воқиа бўлиб қолмай, балки шу билан бирга халқаро миқёсда ҳам жуда катта аҳамиятга эга бўлган воқиадир. Бу воқиа социализм лагери кучларини ғоят оширади. Сўнгра Лим Хэ қуйидагиларни айтди: Хитой Халқ Республикасининг социализм қурилишида ва халқаро майдонда эришган катта муваффақиятлари хитой халқининг дўстларини, социалистик лагердаги барча мамлакатлар халқларини ва бутун дунёдаги тинчликсевар халқларни чексиз қувонтирмоқда. Лим Хэ Корея Меҳнат партияси Марказий комитетининг ХКПнинг Умум Хитой VIII съездига юборган табригини ўқиб беради.

Съездда Вьетнам меҳнаткашлар партияси Сиёсий бюросининг аъзоси Хоанг Куок Вьет Вьетнам меҳнаткашлар партияси Марказий комитетининг Хо Ши Мин томонидан имзоланган табригини ўқиб беради. Хитой революциясининг шонли ғалабаси, дейилади табрикномада, Совет Иттифоқи бошчилигидаги социализм лагери фойдасига кучлар нисбатини шубҳасиз ўзгартириб юборди. Хитой революцияси марксизм-ленинизмни Хитойдаги вазиятга гениал суратда татбиқ қилишдир. Хитой революциясининг бой тажрибаси Вьетнам революциясининг йўлларини янада равшан ёритди ва миллий-озодлик курашида ҳамда Вьетнамда демократик тузумни вужудга келтиришда Вьетнам халқи томонидан қўлга киритилган ғалабага муҳим ҳисса қўшди.

Вьетнам меҳнаткашлар партияси ва бутун Вьетнам халқи шу нарсага чуқур аминдирларки, Хитой халқи съезднинг кўрсатмаларига амал қилиб, беш йиллик планни муваффақиятли суратда бажаради ва социализм қуриш соҳасида жуда катта муваффақиятларга эришади.

Югославия Коммунистлар союзи Марказий комитетининг аъзоси Веселинов трибунага чиққанида, съездда ҳозир бўлган кишилар уни табриклайдилар. Веселинов бундай деди: Хитой Коммунистик партияси каби буюк партия турли қийинчиликларни ёриб ўтди ва ҳамиша ғалаба қилди. Бунга сабаб шуки, ХКП ўз курашининг ўзига хос алоҳида шароитларида марксизм-ленинизм таълимотини тўғри қўлланди, ғалабага эришишда ўз йўлини топиб, кўп янгилик яратдики, бу билан ҳисоблашмоқ керак ва бу янгилик бошқа мамлакатлардаги ишчилар ҳаракатига ҳам тааллуқлидир.

Веселинов сўнгра қуйидагиларни айтди: Турли партияларда социализм тараққиётининг ва ишчилар синфининг ҳокимиятни қўлга олишининг алоҳида йўллари тўғрисида дискуссия қилмоқдалар. КПСС ХХ съездининг жуда катта аҳамияти шундан иборатки, бу съезд ана шу масалани ленинча ҳал этди ва турли мамлакатларда ишчилар ҳаракати ҳамда социализм тараққиётининг кўп хил йўллари борлигини кўрсатди. Биз ўз ички тараққиётимизда Совет Иттифоқининг социалистик ижтимоий муносабатлар қурилишидаги тажрибаларидан фойдаландик. Аммо, бизнинг партиямиз марксизм-ленинизм таълимоти асосларига ва Югославиядаги конкрет воқиликка таяниб, янги жамият қуриш процессида янги шароитларда янгича йўлларни, янги имкониятларни қидириб топиш лозим, деб ҳисоблади.

Биз, Югославия коммунистлари ва бизнинг халқларимиз, деб сўзини давом эттирди Веселинов, Хитой Коммунистик партиясининг ҳар соҳада бундан буён ҳам эришадиган муваффақиятларидан астойдил қувонамиз, чунки бу муваффақиятлар бутун дунёда тинчликни, демократия ва социализмни мустаҳкамлайди. Веселинов ўз нутқини Хитой Коммунистик партияси шарафига, улуғ Хитой халқи шарафига, Югославия ва Хитой халқлари ўртасидаги ҳамкорлик ва мустаҳкам дўстлик шарафига, социализм шарафига табрик сўзлари билан тамомлади.

Съездда АҚШ Коммунистик партияси миллий комитетининг табрик телеграммаси ўқиб эшиттирилади. Бу табрик телеграммасига комитет раиси Уильям Фостер ва бош секретарь Южин Деннис қўл қўйган. ХКПнинг VIII съезди, дейилади телеграммада, бутун дунёда тинчлик ва демократия, миллий-озодлик ва социализм кучлари буюк тарихий аҳамиятга эга бўлган муваффақиятларни қўлга киритган бир пайтда очилди.

Хитойда етти йилдан камроқ вақт ичида иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида эришилган катта муваффақиятлар, дейилади телеграммада, Мао Цзэ-дун бошчилигидаги улуғ Хитой Коммунистик партияси раҳбарлиги туфайли қўлга киритилди. Бу муваффақиятлар, халқ демократияси ва социализмнинг капитализмдан устун эканлигини яна бир марта исбот этади.

Халқ Хитойига қарши туҳмат қилаётганлигига ва Уолл-Стритнинг Узоқ Шарқдаги агрессив сиёсатига қарамай, америкаликларнинг кўпчилиги Чан Кай-шини шармандаси чиққан маҳлуқ деб билиб унга нафрат билан қарамоқда. Халқимиз орасида Узоқ Шарқдаги кескинликни юмшатиш, Хитой Халқ Республикаси билан нормал муносабатлар ўрнатиш, шунингдек Хитой Халқ Республикасининг БМТдаги ҳуқуқларини тиклаш, АҚШ ҳукуматининг ХХРни дипломатик йўл билан таниши ва ҳар иккала мамлакат ўртасида ўзаро фойдали савдо алоқаси ва маданий алоқани кучайтириш йўлида тегишли чоралар кўришга қаратилган кайфият ўсиб бормоқда.

Бугунги мажлисда Шэньси вилоят партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Чжан Дэ-шэн, Тяньцзинь шаҳар партия ташкилотидан съезд делегати қилиб сайланган ўртоқ Сюй Мин, шунингдек Цинхай вилоятидан съезд делегати қилиб сайланган ўртоқ Чжасиванской ҳам нутқ сўзладилар.

ХКПнинг VIII съезди эртага ўз ишини давом эттиради.

Қайроққум ГЭС қурилишида

Шу йилнинг баҳорида Тожикистон тоғларида, Қайроққум этагида Сирдарё қудратли плотина билан жиловланди, унинг суви бошқа йўлдан оқа бошлади.

Бўйига ҳам энига ўнларча километрга чўзилиб кетган бепоён тоғ водисини кўз олдингизга келтиринг. Бу водининг бир жойида тизма тоғ тармоқлари бир-бирига жуда яқинлашиб келади. Буни, тоғликлар табиий тўсиқ деб аташади. Сирдарё худди шу ерда бўғилган.

Баландлиги 36 метрли узун плотина 6 бўлимга бўлинган. Пульт бошқармаси ва энергослужбанинг бошқа бўлимлари ҳам плотинанинг ички қисмига жойлаштирилади.

Қайроққумда қурилаётган бу Ўрта Осиёдаги энг йирик гидроэлекростанция Ўрта Осиё республикалари экономикасини тараққий эттиришда жуда катта аҳамиятга эгадир. Унинг ишга туширилиши билан ўнлаб шаҳарлар, юзлаб колхоз қишлоқлари ва ишчи посёлкалари етарли миқдорда арзон электр қуввати билан таъминланадилар.

Қайроққум ГЭСининг аҳамияти фақат шу билан тугамайди. Унинг энг катта аҳамияти — Мирзачўлни ўзлаштиришда ҳал қилувчи восита бўлишидадир. Совет кишилари асрлар бўйи қақраб ётган Мирзачўлнинг 200 минг гектарини ўзлаштирдилар. Улар шўра ўт ва тикан босиб ётган қўриқ ерларни ҳосилдор далаларга айлантирдилар, бу ерларда обод қишлоқлар вужудга келтирдилар.

Мана, энди улуғ партиямизнинг азми билан яна 300 минг гектар ерни ўзлаштириш учун киришилди. Шунча ерни ўзлаштириш учун биринчи галда сув зарур.

Фарҳод сув омборининг сатҳи унча баланд эмас. Мирзачўлга сув берадиган магистраль Киров канали эса шу омбордан сув олади. Демак, Фарҳод сув омбори янги ўзлаштириладиган ерларни етарли миқдорда сув билан таъминлай олмайди. Бунинг учун қўшимча иншоот қуриш талаб қилинарди. Қайроққум ГЭСи ва Қайроққум сув омбори ана шу эҳтиёжни тўла-тўкис қондиради.

Шу кунларда Тожикистон тоғларида Мирзачўлнинг тақдири ҳал бўлаётир, дейилса сира муболаға қилинган бўлмайди. Чунки бу ерда Мирзачўлни энергия ва сув билан таъминлайдиган буюк иншоот қурилмоқда. Янги чучук сувли денгизда 4 миллиард 200 минг кубометр сув тўпланади. Бу сув эса қанчадан-қанча ерларни суғориши мумкин.

ГЭС қурилиши жадал суръат билан олиб борилмоқда. Монтажчи ва энергетиклар 2 турбинани йиғмоқдалар ва ўрнатмоқдалар. Шу йилнинг кузида ГЭС дастлабки саноат токини беради.

ГЭС ёнида подстанциялар қурилиши ҳам жадаллаштирилмоқда. Бинокорлар шаҳарчасида, бўлажак денгиз қирғоқларида четига дарахт ўтқазилган асфальт кўчалар, янги типовой уй-жой бинолари қурилмоқда. Ҳозирги пайтда сув омборига 600 миллион кубометрга яқин сув тўпланди. Сирдарё бу рақамни ҳар куни ўзгартириб турипти.

Суратда: Қайроққум ГЭСнинг умумий кўриниши.

Текст ва фото

П. Ковалевники.

Область саноат корхоналарида

МАШИНАСОЗЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

«Чирчиксельмаш» заводи коллективи йил бошидан бери илғор корхоналар сафида келмоқда. Заводнинг меҳнатсевар ишчилари ва инженер-техник ходимлари иш вақтининг ҳар бир минутидан, мавжуд машина ва механизмлардан унумли фойдаланиш натижасида 9 ойлик планни бажардилар. Шу кунларда улар иш суръатини тобора ошириб, октябрнинг иккинчи ярми ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Цехлараро социалистик мусобақада учинчи механика-йиғув цехи кўпдан бери биринчи ўринда келаётир. Бу цехда суткалик графикка қатъий равишда амал қилинади. Шунинг учун ҳам август ойининг ўзида пландан ташқари 60 га яқин СКН-4М маркали кўрак терувчи машина ишлаб чиқарилди. Цехнинг токарь Вафин, слесарлардан Бектошев, Алиев, силлиқловчи Дубров, чархловчи Алиева ўртоқлар сингари ўнлаб ишлаб чиқариш илғорлари смена топшириғини доимо 1,5-2 ҳиссадан бажариб келаётирлар.

В. Пришчепа.

ИЛҒОРЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

Оҳангарон шаҳридаги ёғоч буюмлари ишлаб чиқариш комбинати коллективи 1956 йил планини муддатидан илгари бажариш мақсадида социалистик мусобақани кенг қизитиб ишламоқда.

Мавжуд резервлардан тўла ва унумли фойдаланиш натижасида комбинатда ойлик ва квартал топшириқлари доимо ортиғи билан бажариб келинмоқда. Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида корхона ишчилари меҳнат унумдорлигини пландагига нисбатан 18 процент оширдилар.

Корхона техника-иқтисодий кўрсаткичларини тинмай яхшилашда қарийб 15 йилдан бери шу комбинатда муттасил ишлаб келаётган илғор ишчилардан И. Пролубников, И. Ан, Ф. Харламов каби ўртоқлар ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Бой тажрибага эга бўлган бу ўртоқлар смена топшириғини 200-220 процентга етказиб бажариб, ҳаммага намуна бўлмоқдалар. Бу ишлаб чиқариш илғорлари ўзларининг кўп йиллик ҳалол ва самарали меҳнатлари учун яқинда Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотландилар.

М. Мирҳамидов.

ЯНГИЛИК ЯРАТУВЧИЛАР

«Главэкскаватор»га қарашли Тошкент машинасозлик заводи ёш корхоналардан бири ҳисобланади. Шундай бўлишига қарамай, завод коллективи айрим корхоналар томонидан берилаётган турли муҳим заказларни ўз вақтида тайёрлаб бермоқда. Бу заказларнинг белгиланган муддатда сифатли қилиб тайёрланишига завод рационализаторлари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшаётирлар.

Пармаловчи Михаил Федорович Богатирев кундалик топшириқни доимо ошириб бажариш билан бирга, деталлар ишлаб чиқариш процессини ихчамлаштираётир. Ўртоқ Богатирев яқинда яна битта ихтирочилик таклифи топширди. Унинг таклифи амалга оширилгач, пармалаш станогида бир йўла 18 детални ишлаш имконияти туғилди. Меҳнат унумдорлиги икки баравар ошди, давлатнинг 20 минг 160 сўм маблағи тежаладиган бўлди.

Рационализатор ўзининг бу қимматли янгилиги учун 854 сўм пул билан мукофотланди.

План-тақсимлаш бюросининг мудири Александр Сергеевич Кудленко ҳам яқинда ажойиб янгилик яратди. Унинг таклифи билан фойдаланилмаётган ва чиқиндига чиқарилган трубалардан муҳим деталь тайёрлана бошланди. Шунингдек, у якорни букиш технологиясини ўзгартирди. Завод унинг таклифларидан 11 минг 264 сўм фойда оладиган бўлди.

Слесарь ўртоқ Каримжон Орифжонов эса пайвандлаш аппарати айлантириш клапанини бошқа усул билан ўрнатиш ҳақида таклиф берди. Бу таклиф аппарат конструкциясини ихчамлаштириш ва иш шароитини яхшилашга қаратилган. Заводда бундай рационализаторлар сафи кун сайин ошиб бормоқда.

Камчиликларни санашдан нарига ўтмаётирлар

УНР-975 қурилиш бошқармаси шаҳардаги йирик қурилиш ташкилотидир. Бошқарма коллективи бу йил 25 миллион сўмлик объектни қуриши ва фойдаланишга топшириши, шу жумладан, шаҳар меҳнаткашлари учун 6236 квадрат метр уй-жой майдонини фойдаланишга топшириши керак. Бу ўтган йилдагига қараганда қарийб олти баравар кўпдир. Кўриниб туриптики, бинокорлар олдида ғоят катта вазифалар турипти. Бу вазифаларни муваффақият билан бажариш учун қурилиш бошқармасида барча имкониятлар бор. Лекин бошқарма раҳбарлари ана шу имкониятлардан тўла ва унумли фойдалана олмаётирлар. Айрим объектларда қоришма ва бетон қорадиган машиналар ўрнатилмаган. Шу сабабли бу иш қўл кучи ёрдами билан бажарилмоқда. Бу эса ўз навбатида меҳнат унумдорлигининг ошишига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Бу қурилиш ташкилоти кўпдан бери давлат планларини бажармаётир. Бироқ бошқарма раҳбарлари (бошлиғи Содиқов, бош инженери Шлейгер ўртоқлар) уй-жой биноларининг ва бошқа объектларнинг фойдаланишга топшириш графикларининг муттасил бузилиб келаётганлиги сабабларини ўрганиш ва уни тугатиш ҳақида жиддий бош қотирмаётирлар. Ўртоқ Шлейгернинг эътироф қилиб айтишича, меҳнатнинг ёмон ташкил қилинганлиги ва қурилиш участкаларининг бинокорлик материаллари билан бир меёрда таъминлаб турилмаслиги иш суръатининг пасайиб кетишига ва шунинг оқибатида белгиланган планларнинг бажарилмай қолишига сабаб бўлмоқда.

Бошқарма раҳбарларининг мавжуд камчиликларни қатъият билан йўқотиш ўрнига, бу камчиликларни қайд қилиб ўтиш билангина шуғулланаётганликлари сабабли кўрсаткичлар тобора пасайиб кетмоқда. Фикримизнинг исботи учун бир қанча мисоллар келтирамиз. Шу йилнинг биринчи кварталида 1559 квадрат метр уй-жой майдонини қуриб битказиш ва фойдаланишга топшириш планлаштирилган эди. Бу вазифанинг амалга ошишини таъминлаш мақсадида барча қурилиш участкалари учун графиклар тузилди. Бироқ тузилган бу графикларнинг бажарилиши билан ҳеч ким қизиқмади. Шунинг оқибатида бир кварталда ақалли бир квадрат метр ҳам уй-жой майдони фойдаланишга топширилмади.

Иккинчи квартал келди. Бу кварталда 1700 квадрат метр уй-жой майдонини фойдаланишга топшириш планлаштирилди. Бироқ ишга худди юқоридагидек совуққонлик билан қаралиши натижасида планнинг ақалли учдан бир қисми ҳам бажарилмади.

Қурилиш бошқармаси шу йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида борйўғи 900 квадрат метр уй-жой майдонини фойдаланишга топширди. Ишчиларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш плани бажарилмади. Шу сабабли бошқарма бўйича меҳнат унумдорлиги 6,5 процент камайиб кетди.

Бўлажак қурилиш объектининг лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида тайёрлаш — ишни планли равишда ташкил қилиш ва шу асосда иш суръатини оширишда муҳим роль ўйнайди. Бироқ айрим ҳолларда объект қурилишлари лойиҳа-сметаларсиз бошланмоқда. Масалан, алоқа институти биносининг фундаменти қазилмоқда. Бироқ шу пайтгача техника ҳужжатлари олинмаган.

— Техника ҳужжатлари бўлмаганлиги учун, — дейди бош механик ўртоқ Шаталов. — ер ости коммуникациялар траншеяларини қай хилда қазишни билмай турибмиз. Шу сабабли ишни нимадан бошлаш ва бундан кейин нималар қилишимизни ҳам аниқ билмаймиз.

Бу ва шунга ўхшаш камчиликлар бошқармага қарашли кўпгина қурилиш участкаларида давлат планларининг бажарилмай қолишига олиб келмоқда. Киров райони, Молотов кўчасида қурилаётган 81- мактаб 15 августда фойдаланишга топширилиши керак эди. Лекин темир-бетон деталлари ўз вақтида етказиб берилмаганлиги сабабли бу объектда қурилиш ишлари икки ойдан ортиқ тўхтаб қолди. Ана шу бой берилган вақтнинг ўрнини қоплаш учун ҳозир штурм билан иш олиб борилмоқда. Санитария-монтаж ва электро-монтаж ишлари, шунингдек пардозлаш ишлари бир вақтда олиб борилмоқда. Яна бир мисол: бошқармага қарашли олти объектда қурилаётган икки квартирали уй-жой биноларининг томи ёпилганича иш тўхтатилганига роппа-роса икки ой бўлди. Сабабини суриштирсак, эшик, ойна рамлари ва шунга ўхшаш материаллар бўлмаганлиги учун бу объектларда иш тўхтатилган экан. Ваҳоланки, бу уй-жойлар шу йилнинг май ойида фойдаланишга топширилиши керак эди.

— Бу объектлардаги қурилиш ишларини қачон тамомлашимизни ўзимиз ҳам билмаймиз, — дейди план бўлимининг бошлиғи ўртоқ Надиров хотиржамлик билан.

Бошқармага қарашли бирорта ҳам қурилиш ташкилотида график бажарилмаётир. «Главташкентстрой» раҳбарлари, айниқса, таъминот бўлимининг ходимлари объектларни бинокорлик материаллари билан таъминлашга мутлақо эътибор бермаётирлар. Шу сабабли участкаларда иш тўхтаб қолмоқда.

— Участкамиз энг камида ҳафтага етарли бинокорлик материалларига эга бўлиши керак, — дейди куюниб 2-участка бошлиғи ўртоқ Егоров. — Бусиз ишлаб чиқаришни ва меҳнатни рационал ташкил этиб бўлмайди. Афсуски, биз ақалли бир кунлик ҳам запасга эга эмасмиз. Раҳбарларимиз планнинг бажарилишини таъминлаш — ҳар биримизнинг бурчимиз дейдилар-у, бироқ амалда ҳеч қандай иш қилмаётирлар.

Автомашиналарнинг ўз вақтида етказиб берилмаслиги туфайли кўпгина механизмлар, айниқса, экскаваторлар бекор туриб қолмоқда. Сменада ҳар бир экскаватор план бўйича 200 кубометр тупроқ қазиши керак. Бироқ самосваллар етишмаслиги сабабли зўр-базўр 80-90 кубометр тупроқ қазилмоқда.

Бинокорлар ўртасидаги оммавий-сиёсий ишлар мутлақо талабга жавоб бермайди. Прораб ўртоқ Сировнинг айтишига қараганда, шу йилнинг ўтган 8 ойи мобайнида участкага битта ҳам агитатор келмаган. Бошқарма партия ташкилоти (секретари ўртоқ Кильганов) бинокорлар ўртасида социалистик мусобақани ташкил этишга жуда юзаки қарамоқда. Одамлар билан ишлаш, уларни давлат планларининг тўла ва ошириб бажарилишига сафарбар этиш ўрнига бошқарма партия ташкилоти участкалардан турли хил маълумотларни йиғиш билан шуғулланмоқда. Партиявий-сиёсий ишларнинг оқсаётганлиги коллективнинг ижодий активлигини ва ташаббускорлигини тинмай оширишга, янги техника ва прогрессив технологияни жорий қилишга, меҳнат унумдорлигини оширишга тўсқинлик қилмоқда.

УНР-975 даги бу камчиликлар «Главташкентстрой» раҳбарларига, шунингдек район партия комитетига яхши маълум. Бироқ на район партия комитети ва на главка раҳбарлари қурилиш участкаларидаги камчиликларни тугатишга ҳаракат қиладилар. Йиғилишларда, турли кенгашларда главка раҳбарлари ҳам, район партия комитетининг раҳбарлари ҳам қурилиш бошқармасининг ғоят қониқарсиз ишлаётганлигини қайта-қайта таъкидлайдилар. Бироқ улар камчиликларни санашдан нарига ўтмаётирлар.

А. ХАРИСОВ.

Терим суръатини янада ошириб, ҳосилни сира нобуд қилмасдан териб олайлик!

☆ ☆

Йиллик планни муддатидан олдин бажарамиз

Ҳозир ҳамма ерда ёз бўйи қилинган меҳнат мевасини йиғиб оладиган пайт. Шу кунларда қилинадиган ишлар қуруқ, умумий гаплар билан эмас, балки тош-тарози билан ўлчанади. Колхозларда айни даврнинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олмай туриб, ишлаб чиқаришни тўғри ташкил этиб бўлмайди. Шунинг учун биз пахта теримига ҳар тарафлама ўйлаб, пухта тайёргарлик кўрдик.

Пахта теримида ишнинг муваффақияти теримчилар ишини тўғри уюштиришга, уларнинг унумли ишлашини таъминлашга боғлиқ. Шунинг учун биз теримчиларга қулай иш шароити яратиб беришга алоҳида эътибор қилдик. Асосий хирмонлардан ташқари яна кичик хирмонлар ташкил этдик. Дала шийпонларини яхши жиҳозладик. Болалар боғчаларининг ишини янада яхши йўлга қўйдик. Терим даврида колхозчиларга икки марта иссиқ овқат қилиб берилмоқда. Натижада колхоздаги барча кучни пахта теримига жалб этиш мумкин бўлди. Ҳатто 66 ёшли Сафар ота Юнусов, 79 ёшли Аҳмадали ота Рихсиев сингари бир неча қариялар ҳам далага чиқиб, колхозга ёрдам бермоқдалар.

Бизда пахта териш иши соатлик график асосида ташкил этилган. Бу усул пахта терувчилар вақтидан тўла фойдаланиб, меҳнат унумини ошириш имкониятини бераётир.

Пахтани даланинг ўзида қабул қилиш ва уни хирмонга ташиш учун махсус кишилар, тарози, от-арава ажратилди. Теримчилар 50-60 метр ердаги пахтани териб, этакларни тўлдиргач, шу жойнинг ўзида тарозибонга топшириб, яна ишларини давом эттирмоқдалар. Агар тарозибон банд бўлса, уни кутмай, тўлган этакларини эгатда қолдириб, запас этакларга пахта тераверадилар. Шунинг учун бирор минут ҳам зоей кетмаётир, меҳнат унуми тобора ошмоқда. Ҳозир ишлаб турган 315 кишининг ҳар бири кунига ўрта ҳисобда 108 килограммдан пахта тераётир. Айрим бригадаларда меҳнат унуми бундан ҳам ортиқ. Масалан, ўртоқ Абдилазиз Раҳмонов бошлиқ бригадада ҳар бир кишининг терган пахтаси ўртача 113 килограммга тўғри келади. Умуман олганда, колхозда нормани бажармовчи бирор киши ҳам қолмади деса бўлади.

Колхозимизда бригадалар билан бригадалар, теримчилар билан теримчилар ўртасида социалистик мусобақа айниқса қизитиб юборилди. Мусобақа шартларининг бажарилиши кун сайин ва ҳатто соат сайин текшириб борилади. Илғорларни рағбатлантириш, қолоқларни уларга етказиб олиш тадбирлари кўрилди, кўчма Қизил байроқ ташкил этилди. Илғор теримчиларнинг иши бошқа колхозчиларга кенг тушунтирилиб, уларнинг иш малакаси оширилмоқда.

Колхозда меҳнат унумининг ошиб боришига бошқа яна бир сабаб шуки, бизда кўсакларнинг очилишига қараб ҳар ўн кунда қанча пахта териш мумкинлиги аниқланади, шунга қараб кунлик график ва нормалар белгиланади. Шундан кейин колхоз правлениеси ҳар бир бригадага ўн кунлик топшириқ бериб туради. Бригадалар ҳам ўз навбатида звеноларга ва ҳар бир теримчига бир кунлик ва ўн кунлик топшириқ берадилар. Берилган топшириқнинг бажарилиши ҳар куни икки марта текшириб борилади. Тушки овқат вақтигача ҳар бир теримчининг иши якунланади.

Кечқурун ҳамма теримчиларнинг иши жамланиб, ўша ондаёқ уларга қанча меҳнат куни ёзилганлиги эшиттирилади. Шундай қилиб колхозчиларнинг жамоат меҳнатидан манфаатдорликлари ошиб, терим суръати тобора тезлатилмоқда. Шунинг учун ҳам колхозимизда ҳар куни йиллик планнинг икки процентидан ошириб пахта топширилмоқда.

Ўтган ўн кунликда ўнта бригададан 8 таси графикни ошириб бажарди. Колхознинг кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлган ўртоқ Холдорбой Пўлатов бошлиқ бригада аъзолари ўн кунлик графикни 138 процент қилиб бажардилар.

Терим даврида аванс бериб туриш катта аҳамиятга эга. Бу ишга биз алоҳида эътибор бераётирмиз. Ўн кунликда ҳар бир меҳнат кунига 3 сўмдан пул, бир ярим килограммдан дон бериб турибмиз.

Пахта терими юқорида кўрсатилгандек яхши ташкил этилгани, кунига 2 процентдан ошириб пахта топширилаётгани учун колхозимиз район ижроия комитетининг ва район партия комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлди.

Партия ва ҳукумат қарорларидан илҳомланган колхозчиларимиз завқ-шавқ билан ишламоқдалар. Улар ҳозиргача колхозимизда йиллик планнинг 30 процентдан ошириб бажарилишини таъминладилар. Биз сентябрь ойида йиллик планнинг 60 проценти миқдорида пахта териб, давлатга топшириш учун курашмоқдамиз.

Бирдамлик билан фидокорона меҳнат қилаётган азамат колхозчиларимиз ўз мажбуриятларини сўзсиз бажарадилар.

Р. ЭГАМБЕРДИЕВ.

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхози партия ташкилотининг секретари.

Сайпи холанинг ғайрати

Сайпи хола Замонова Октябрь районидаги Калинин номли колхознинг энг кекса аъзоларидан биридир. Унинг ёши 70 дан ошган. Лекин хола ўзининг кексалигига қарамай, пахта йиғим-теримига актив қатнашиб, ёшларга кўмаклашмоқда. Сайпи хола мавсумда ўн тонна пахта териш мажбуриятини олиб, ҳар куни 100-130 килограммга етказиб пахта тераётир. Сайпи холанинг мусобақадоши Қумрихон ҳам теримда бошқаларга ўрнак бўлмоқда, у пахтани тез ва тоза ҳамда сортларга ажратиб теришга алоҳида эътибор бераётир.

Бригаданинг Р. Райзиева, С. Юнусова, А. Чиндалиева, С. Каримова, М. Ҳидоятова каби бошқа ўн минг килограммчи теримчилари ҳам пахта йиғим-теримида актив қатнашиб, астойдил меҳнат қилмоқдалар.

А. ЖАЛИЛОВ.

Суратда: Бўка районидаги Ленин номли колхознинг илғор 8-бригадасининг дала хирмони. Бригадир **Умар Қулматов** пахтани пунктга жўнатишдан олдин текшириб кўрмоқда.

В. Салов фотоси.

Кун сайин кўпроқ пахта топшириш учун курашамиз

Колхозимиз аъзолари бу йил 700 гектар ернинг ҳар гектаридан 26 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олганлар. Биз шу ҳосилни етиштириш учун ёз бўйи фидокорона меҳнат қилдик. То пахта очилгунга қадар ғўзанинг чопиғидан, культивациясидан хабардор бўлдик. Август ойининг охирги кунларида — Пахта байрами арафасида агрономлар, уста пахтакорлар билан биргаликда етиштирилган ҳосилни чамалаб кўрдик. Ҳамма бир оғиздан, мажбуриятдан ортиқ пахта бор, деди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти (секретари ўртоқ Иброҳимов) ана шу ҳосилни йиғиб-териб олиш учун барча тадбирларни амалга оширди. Хирмонлар, дала йўллари, кўприклар тузатилиб қўйилди. Теримчиларга этаклар, қоп ва қанорлар тайёрланди. Пахтаси машина билан териладиган далалар мўлжалланди. Шундай қилиб, Пахта байрамидан кейин теримни бошлаб юборди. Колхоз партия ташкилоти теримга тушишдан олдин ҳар бир колхозчи бу йил қанча пахта термоқчи эканлигини аниқлади. Кўпгина теримчиларимиз мавсумда 7-10-15 тоннадан пахта териш мажбуриятини олиб ўзаро мусобақа шартлари туздилар.

Шу кунларда барча колхозчилар ана шу социалистик мусобақада ғолиб чиқиш учун курашиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Илғор звеноларимиз бирин-кетин пахта тайёрлаш планини ошириб бажарганликлари тўғрисида рапорт бермоқдалар. Рихси Мақсудова бошлиқ звено пландаги 26 центнер ўрнига 12 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнердан пахта топшириб, ҳозирча колхоздаги барча звенолардан олдинда бормоқда. Тўра Шарипов бошлиқ звено аъзолари ҳам шу кунларда мажбурият ҳисобига пахта топшираётирлар. Звенодаги 13 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 центнердан пахта йиғиб олинди.

Мавсумда 20 тонна пахта теришга ваъда берган Ҳувайда Ортиқова меҳнат соҳасида барчага намуна бўлаётир. У ҳар куни хирмонга 550-580 килограммдан пахта топширмоқда. Ишчан теримчи шу кунгача 2,5 мавсум нормасини бажарди. Ҳувайда ишлаётган бригада табелчиси кеча колхоз правлениесига келиб, **Ҳувайда Ортиқова ҳозиргача 10 минг килограмм пахта терганлигини айтди.** Биз бу хабарни дарҳол барча бригада ва звеноларга етказдик. Колхозчиларни Ҳувайда Ортиқова сингари кўп ва юқори сифатли пахта теришга, бу билан колхозимизнинг пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажаришда муносиб ҳисса қўшишга чақирдик.

Шу кунларда ўнлаб теримчиларимиз Ҳувайдадан намуна олиб, терим суръатини тобора кучайтирмоқдалар. Колхоз бўйича терилган пахта бир кишига ўртача 100 килограммдан тўғри келади.

Ҳозир колхозимиз кунига 1,8-2 процентга етказиб пахта топшираётир. Кеча тўртта машина билан пахта териш бошланди. Эрта-индин машиналар яна кўпайтирилади. Шундай қилиб, бизда ҳар куни давлатга 2-2,5 процентдан пахта териб топшириш мумкин бўлади. Ўз машинаси билан мавсумда 80 тонна пахта териш мажбуриятини олган механик-ҳайдовчи Холмурод Қурбонқулов дастлабки куниёқ икки тонна пахта териб берди.

Терилган пахтани ўз вақтида хирмонга ташиб чиқариш ва уни тезда қуритиб, давлат қабул пунктига етказиб беришда транспорт воситаларининг нормал ишлаши ҳар жиҳатдан муҳимдир. Колхозимизда 19 қўшотли арава, 3 та автомашина пахта ташиб турибди. Шоферлар, аравакашлар мусобақалашиб ишлаб, кундалик пахта ташиш нормаларини 1,5-2 ҳиссадан бажариш учун курашмоқдалар.

Колхозимиз райондаги Каганович номли колхоз билан мусобақалашган. Ҳозирча Каганович номли колхознинг ҳам пахта топшириши ёмон эмас. Лекин кундалик пахта топширишда биз олдинда кетаяпмиз.

Биз йиғим-терим графигини тузган пайтда сентябрь ойида йиллик планнинг 50 проценти миқдорида пахта тайёрлашни мўлжаллаган эдик. Бу топшириқни бажариш ҳозир жуда реал бўлиб қолди. Кунига 2-2,5 процентдан пахта бериб турганда ҳам (буни бажариш учун бизда имконият бор) сентябрда 50 процентдан кўпроқ пахта топширса бўлади.

Улуғ Октябрь байрамининг 39 йиллигини муносиб совға билан нишонлаш учун пахтакорларимиз, механизаторларимиз бундан кейин ҳам астойдил ҳаракат қилиб, йиллик планни муваффақиятли бажариш учун курашадилар.

Р. КАРИМОВА,

Бўка районидаги Ленин номли колхознинг раиси

ТЕРИМЧИ СЎЗИ

Кенг пахтазор, уфуққа туташ
Пахтазорим, бахтим чамани,
Ғуж-ғуж чаноқ очилиб, яшнаб,
Эгатларга чорлайди мени.
«Дам ғанимат»дейман тонг чоғи
Белга тортиб ғайрат камарин.
Тезу-тоза термакка шунда
Чақираман дўстларим барин.
Терим борар кунда бир янги
Рекорд билан қаторлар тўлиб,
Хирмонларим кўкка юксалар
Ҳур меҳнатнинг тимсоли бўлиб.
Терим машиналар меҳнати
Ғайратимга ғайрат қўшади,
Терим борар. Мардларнинг уйган
Хирмонлари қайнаб жўшади.
Шундай завқли терим палласи,
Эртаю-кеч демай терамиз.
Чунки бу йил ҳар йилгидан мўл
Биз давлатга пахта берамиз.
Кўз илғамас бўлиқ пахтазор,
Пахтазорим — бахтим чамани,
Чаман-чаман оппоқ пахталар
«Териб ол!» деб чорлашар мени.

Толиб ЙЎЛДОШ.

☆ ☆

Ашур Асқаров бошлиқ бригада олдинда бормоқда

Бугун тушки дам олишда суҳбат теримнинг дастлабки беш кунлик якунига бағишланди.

— Ўртоқлар! — деди бригада бошлиғи ўртоқ Ашур Асқаров, — 28 августдан 2 сентябргача бригадамизда йиллик планнинг 8,5 проценти миқдорида пахта терилди. Ҳамма теримчи нормани ошириб бажарган, кеча ҳар бир киши 60 ўрнига 81 килограммдан пахта терди.

Звено бошлиғи коммунист ўртоқ Ҳурият Шерустамова сўзга чиқди:

— Норма бажарилаётгани тўғри, лекин пахтанинг очилишига қараганда ҳозирги ишимиз қаноатланарлик эмас. Теримчини кўпайтириш керак.

— Колхоз правлениеси тузган планга мувофиқ 2-бригада сентябрь ойида йиллик планнинг 45 проценти миқдорида пахта топшириши керак, — деди коммунист агитатор ўртоқ Зоир Тоиров, — қани сизлар нима дейсиз?

— 45 процент оз, — дейди Шерустамова, — чунки пахтамиз яхши очиляпти, етилган кўсаклар ҳам кўп. Ҳар куни йиллик планнинг 2-2,5 проценти миқдорида пахта териб олиш мумкин. Мусобақа шартномасида, сентябрь ойида йиллик планнинг 60 проценти миқдорида пахта топшириш мажбуриятини олганмиз.

— Тўғри, тўғри! — дейдилар колхозчилар.

17 теримчи мавсумда 8-10 минг килограмм пахта териш учун курашмоқда. 3 сентябрь куниёқ уларга беш киши қўшилди. Шу куни 39 киши 3744 килограмм ёки йиллик планнинг 2,4 проценти миқдорида пахта терди. Бу эса ҳар бир теримчига 96 килограммдан тўғри келади.

Терим суръати тобора ошаётир. Масалан, икки беш кунликнинг охирги куни — 7 сентябрга келганда 45 теримчи 4455 килограмм, ёки уларнинг ҳар бири ўртача 99 килограммдан пахта терди. 8 ва 9 сентябрь кунлари эса ҳар куни йиллик планнинг 3 процентидан ҳам кўпроқ пахта топширилди. Бригада йиллик пахта тайёрлаш планини 25,1 процент бажарди.

Бригададаги 45 теримчининг ҳаммаси нормани ошириб бажармоқда. Комсомол ўртоқ Тошбуви Ҳайитбоева дастлабки 11 кунда 1350 килограмм, Тошбуви Йўлдошева 1260 килограмм пахта териб, нормани 210-230 процент бажардилар. Бувойша Чўлпонова, Робия Ғафурова, Умид Маҳкамова, Равшан Омонова каби 15 колхозчи ҳар куни 100-130 килограмм пахта термоқда.

Оҳангарон районидаги Каганович номли колхознинг бошқа бригада теримчилари ҳам комсомол ўртоқ А. Асқаров бошлиқ 2-бригада теримчилари чақириғига қўшилиб, терим суръатини оширмоқдалар. Каримов ва Йўлдош Умаров бошлиқ бригадалар ҳам кунига йиллик планнинг 3 проценти миқдорида пахта топшириб, 10 сентябргача йиллик планни 25 процентдан ошириб бажардилар.

Колхознинг ҳамма бригадасида ҳам сентябрь ойида йиллик планнинг 60 проценти миқдорида пахта териб топшириш учун кураш қизиб кетди. Колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Мўмин Бўриев) илғор теримчилар тажрибасини кенг ёйиш учун сиёсий-оммавий ишларни қизитиб юборди. Ўн минг килограммчилар ҳаракатига қўшилган ва ҳар куни 100-150 килограмм пахта терувчилар сони 70 кишидан ошиб кетди.

Колхозчилар йиллик пахта топшириш планини 25 октябргача бажариш ва давлатга пландан ташқари қўшимча яна 400 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар. Улар бу мажбуриятни шараф билан бажариш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

Пахта терими зўр уюшқоқлик билан ўтаётир

Дзержинский номли колхоз аъзолари 2425 гектар майдонининг ҳар гектаридан давлатга 30 центнердан пахта топшириш учун курашиб, фидокорона меҳнат қилдилар. Натижада барча майдонларда мўл ҳосил етиштирилди. Колхозчилар пухта тайёргарлик кўрган ҳолда пахта теримини бошлаб юбордилар. Колхоз правлениеси томонидан йиғим-терим даври учун махсус иш плани тузиб чиқилди. Терилган пахталарни қабул пунктларига пешма-пеш ташиб туриш учун 12 та юк машинаси ажратилиб, улар узоқ масофадаги бригадаларга бириктириб қўйилди. Бундан ташқари, колхозда 41 та бричка билан ҳам пахта ташилаётир.

Колхознинг М. Мамараимов, Бойбўтаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида йиғим-терим бошқа бригадалардагига қараганда намунали уюштирилган. Бу бригада аъзолари шу кунга қадар ҳар гектар ердан она-Ватанга 40 центнердан пахта топшириш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш учун зарур тадбирларни амалга оширдилар.

Колхозда 1227 киши йиғим-терим ишлари билан шуғулланмоқда. Шулардан 150 киши мавсумда 10-15 тоннадан пахта териш мажбуриятини олган. Теримни бошлаш олдидан дала шийпонлари турли плакат ва шиорлар билан безатилди, боғча ва болалар яслилари керакли инвентарлар билан таъминланди. Шунинг учун ҳам пахта теримида иш унуми кундан-кунга ортиб бормоқда. Ж. Қуватова, Т. Маманазарова, Ҳ. Мусаева, Қ. Камолова каби чевар теримчилар дастлабки кунлардаёқ 150-200 килограммдан пахта тердилар. Ҳозир колхоздаги мавжуд 41 далачилик бригадасида пахта йиғим-терими қизғин тус олди. Колхозда кунлик график ортиғи билан бажарилмоқда.

Н. ОХУНОВ.
А. САТТОРОВ,

Бекобод райони.

УСТА ДЕҲҚОН

Олтин куз ўз либоси билан ҳамма ёқни безатганда Бўкага бордик. Катта кўчанинг икки бетидаги кенг пахтазорларда кишилар кўп. Улар ўзлари етиштирган ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш учун курашмоқдалар. Пахтакорларга шаҳар аҳолиси ҳам ёрдам беряпти. Ленин номли Ўрта Осиё Давлат университетининг студентлари пахта теришда колхозчиларга етиб олиш ҳаракатидалар. Йиғим-терим пайғасида донгдор теримчилар Саодат Гулаҳмедова, Ҳувайда Ортиқовалар олдинда кетмоқдалар. Улар хирмонга кунига 450 — 500 килограммдан пахта топшираётирлар. Бу хилдаги теримчилар ҳали жуда кўп бўлмаса ҳам, лекин бир кунда 250-300 килограммга етказиб пахта тераётган чевар қизлар юздан ошади.

Деҳқон ўз меҳнатининг мевасини йиғиштириб олаётган куз палласида ана шу ҳосил қандай етиштирилганлиги тўғрисида айондаги Каганович номли колхознинг кекса аъзоси, уста деҳқон Ражаб ота Йўлдошев билан суҳбатлашиб қолдик. Ота бу ерга Қўқондан кўчиб келган экан, ўн йил бўлиптики, шу ерда деҳқончилик қиляпмиз, деди у бизга.

Ражаб ота звеноси колхоз марказидан анча узоқда. У ерга боргунча жуда кўп далаларни кўриб ўтдик. Бундан 7-8 йил илгари баҳорикор ер ҳисобланган адирларда ҳозир пахта ўстириляпти. Ана шундай адирларда экин ўстириш, текис, сувга сероб жойларда ишлашга қараганда анча қийин, албатта. Тик тепаларда усталик билан сув қўяётган деҳқонларнинг меҳнатига тасанно дейсиз. Баҳорикор ернинг тупроғи бир умр оқарсув кўрмаганлиги сабабли, сув текканда ювилиб кетувчан бўлади. Шунинг учун ҳам адирдаги пахтазорнинг сувчиларини уста, юраги кенг дейилади. Нима учун шундай? Тепадан қўйилган сув мўлжалдан сал кўпайдими, олдин бир туп, кейин иккинчи туп ғўзанинг тегини ювади, бироз бехабар қолсангиз, ариқни ўйиб, чуқур қилиб кетади. Сувни ўрмалатиб, унинг оқишини бардош билан кузатиш керак.

Ҳозир шу адирлардаги пахтани колхознинг кўп йиллардан бери ишланиб келаётган текис далаларидаги пахта ҳосилига солиштирсангиз, бирмунча кам. Лекин Ражаб ота ҳам ана шундай нотекис ерларда ғўза ўстирганига қарамай, унинг ҳосили текис ерлардаги пахта ҳосилидан ортиқ бўлса ортиқ-ку, кам эмас!

Ота бунга қандай қилиб эришди? Ана шу саволга оппоқ соқолли, ҳали бардам, хушчақчақ чол жавоб берди.

— Деҳқончилик илми тубсиз илм, қанча ўргансанг ҳам, тагига ета олмайсан. Мана мен 77 ёшга кирдим. Эсимни танибманки, деҳқончилик билан шуғулланиб келаман. Қўқонда ҳам, мана бу ерларда ҳам пахта ўстиряпмиз. Қандай қилиб ҳосилни ошира олдингиз, деган саволга жавоб беришдан аввал, бу ерларни қандай қилиб боғларга, дарахтзорларга айлантирдингиз, деган саволга жавоб бериб ўтсам.

Отанинг бу фикри бизни қувонтирди. Колхоз қишлоғидан чиқиб, то шу ерга келгунимизча, отанинг звеноси жойлашган участкадагидек сердарахт, хушманзара жойни кўрганимиз йўқ. Атрофи ҳали ҳам буғдой экиладиган адирлардан иборат бўлган бу жойнинг қандай қилиб шу ҳолга келтирилганлиги бизни қизиқтирди.

— Биз келган йилимиз 4 та айри кўмиб, чайла тикиб ўтирдик. Ахир соя берадиган бир туп дарахт йўқ эди-да. Олдин тўғри ариқ олиб, икки томонига тол ўтқаздик, катта ҳовуз қазиб, атрофини супа қилдик. Толдек беор дарахт йўқ, пўстлоғи ерга тегдими куртак чиқара беради. Мана, бултур ходасини кесиб, токка ишком қилдик. Ўша йили ўтқазган мева дарахтлари 4-5 йилдан бери ҳосил қиляпти. Дарахт экиб, бу ерни чиройлик қилганимиздан кейин, кўз олдимизда Фарғона қишлоқларини кўрдик, кеткимиз келмай қолди. Узум боғи қилмоқчи бўлсанг, олдин тол эккин, деган гап бор халқимизда, биз ҳам шунақа қилдик, олдин қишлоғимизни кўзга кўринадиган қилиб олдик, кейин пахтазорни кенгайтирдик.

Ҳозир звеномда 12 гектар ер бор. Ўзим билан 4 киши ишлаймиз. Қизим Каромат, хотиним Саломат, яна Муҳаррам Очилова деган қиз ҳам менинг звеномга аъзо.

12 гектар ерга 4 киши камлик қилмайдими, деб ўйларсизлар. Трактор бўлмаса, бир гектарга бир киши бўлса ҳам ҳозиргидек ҳосил етиштириш жуда қийин. Трактор борки, қанча-қанча ишимизни осон қилиб, кам бўлсак ҳам кўп ҳосил етиштиряпмиз. Мана, бизнинг звенони олиб кўринг. Ғўзамизни тўрт марта узунасига, уч марта кўндалангига ишладик. Чопиқ икки марта бўлди-ю, лекин бир чопиғимизни икки чопиққа санаса бўлади. Нега десангиз, биринчидан, трактор чуқур культивация қилди, иккинчидан, ўзимиз ҳам белни маҳкам боғлаб чопиқни меёрига етказдик. Пахта очилган кезларда қайси далага борсангиз, ғумай ёки бошқа ўт ўсиб, ғўзани босиб кетганлигини кўрасиз. Ўша ерда чопиқ, культивация саёз бўлган деяверинг. Негаки, ўт гулламай туриб, уни илдиз-пилдизи би-

лан олиб ташламаган-да. Шунинг учун ўшанақа далаларда ўт ҳозир гуллаб, уруғини ерга сочяпти. Билиб қўйинг, ёввойи ўтнинг уруғи унча-мунча совуқда ҳам ўлмайди, йилт этиб баҳор чиқдими, деҳқон ташлаган чигитдан олдин униб чиқаверади. Ерим тоза бўлсин деган деҳқон ёввойи ўт уруғламай туриб, унинг илдизини йўқотади.

Йиғим-терим тўғрисида суҳбатлашмоқчи бўлиб бориб, ёввойи ўтлар тўғрисида гаплашиб кетганимизни ҳам ўзимиз билмай қолдик. Бир қараганда бу суҳбат ҳозирги шароитга нисбатан ноўринга ўхшаб кўринса ҳам, аслида тўғри, чунки кўриниб турган ҳозирги ҳосилни етиштириш учун ерни яхши ишлаш керак. Ғўза ичида ҳар хил ёввойи ўт ўсса, у, биринчидан, ҳосилга путур етказади, иккинчидан, пахтанинг сифатини бузади. Шунинг учун бўлса керак, ота пахта йиғим-терим палласида гапни ғўза парвариши даврида бўладиган томонга бурди. Ражаб ота бошлиқ звенонинг 12 гектарли даласида бир туп ҳам ёввойи ўт йўқ, деса муболаға бўлар, лекин уруғ олган, қолган иссиқ кунларда уруғи пишиб етиладиган бир туп ҳам ёввойи ўт йўқ!

Ота билан пахтазорни айланиб кўрдик. Ғўза туплари бир хилда — сершох ва ўрта бўйли. Ғўза тупларида ўртача 15-20 тадан кўсак бор, шуларнинг энди 3-4 таси пишиб-очилипти, териб олинипти. Звено бир теримда йиллик планнинг 33 проценти миқдорида пахта топширипти. Кеча иккинчи теримга тушишипти. Бу, звенода йиллик планни сентябрь ойи тугамай бажариш учун барча асос борлигини кўрсатади. Ота билан айланиб юриб, унинг қизи Каромат ва шу звенонинг аъзоси Муҳаррам билан суҳбатлашдик. Бу қизларнинг ҳар бири ҳозир ўртача 120-135 килограммдан пахта теришаётган экан. Ражаб отанинг хотини Саломат хола ҳам хирмонга 50-60 килограммдан пахта топширяпти. Қизлар холага:

— Энди Сиз бизнинг овқат-озиғимиздан хабардор бўлиб турсангиз бас, сал илдамроқ ҳаракат қилсак, Сиз бир кунда терадиган пахтани 3-4 соатда териб ташлаймиз, — дейишипти. Уларга жавобан хола:

— Сенлар нима деяпсанлар. Ғўза чопиғида кетмон чопган одам, пахтасини ҳам ўзи теради-да. Тома кўл бўлур, деган гап бор. Тенг-қурларим сиз ҳам пахта теряпсизми деса, нима деган киши бўламан. Сизларнинг овқатингиз қилинмай қолаётгани йўқ-ку, — деб гина қилипти.

Чол ҳам қизларни қойиб берипти, нега кампирни хафа қиласизлар, дейпти у.

Шу кунларда Ражаб ота бошлиқ звенода пахтани тезроқ териб, давлатга топшириш учун ҳаракат кучайган. Куз келиб, уйда икир-чикир ишлар кўпайганига қарамай, чол ҳам, кампир ҳам, уларнинг қизи Каромат ҳам, иккала ўғли ҳам пахта терими билан банд. Оила пахтакор деган шарафли номни улуғлаш учун бир грамм пахтани ҳам ерда, чаноқда қолдирмай териб олиш ҳаракатида.

Биз Ражаб ота звеносига боргунга қадар шу райондаги Хрушчев номли колхознинг донгдор теримчиси Саодат Гулаҳмедова звеносида бўлдик. Шунда Саодат: ҳамроҳимиз, район партия комитетининг ходимидан, отанинг звеносида аҳвол қалай, отанинг ўзи бардамми, деб сўради. Биз Ражаб ота билан келиб кўришган замон у ҳам Саодатнинг аҳволи яхшими, қўли тузалиб кетдими деб сўради. Кейинчалик билсак, уларнинг звеноси гектаридан 30 центнердан ҳосил берамиз деб социалистик мусобақа боғлашган экан. Ражаб ота ҳосил етиштиришда Саодат сингари ёш пахтакорларга устоз, Саодат эса кўп пахта теришда отанинг звеносидаги теримчиларга дарс бера олади. Мана ҳозир, мўл ҳосил йиғиб-териб олинаётган қизғин паллада ҳар икки илғор пахтакор бошлиқ звенода иш яхши кетяпти. Улар бир кунда кўп пахта териш билан бирга, ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олишни ҳам мўлжаллаяптилар.

Юқорида айтилганидек, Ражаб ота Йўлдошев кекса деҳқон бўлса ҳам, янгиликка интилувчи, пахта ҳосилини оширишга мўлжалланган ҳар қандай прогрессив методни жонтили билан амалий ишда қўлланувчи илғор деҳқон экан. У, бу йил ўз звеносида чигитни 45 сантиметр оралиқда тор қаторлаб эктирипти. Ғўзани механизация асосида яганалаб, 45x45 сантиметрли квадрат ҳосил қилдирипти. Мана шунинг учун ҳам звенода одам кучи оз бўлишига қарамай, универсалчи Малик Ғаффоров ғўзаларни юқори сифатли культивация қилгани сабабли иш ҳам анча енгиллашипти ва ҳосил мўлжалдагидан кўп бўлипти.

— Мажбуриятимиз 30 центнердан эди, — дейди ота кенг пахтазорга назар ташлаб, — энди кўриниб қолди, 30 центнердан эмас, 40 центнердан пахта оламиз десак, ишонч бор. Биз ўз сўзимизнинг устидан чиқамиз. Мусобақадошимиз Саодат Гулаҳмедова кўп пахта териш билан донг чиқарса, биз ўз звеномизда, қадимда баҳорикор бўлган ерлардан мўл ҳосил йиғиб олиб, сўзимизнинг устидан чиқамиз деган умиддамиз.

Қариганда, ёши анча ерга бориб қолганда ўзининг жонажон даласида белни маҳкам боғлаб ишлаётган Ражаб ота Йўлдошев сингари кексаларимизнинг фидокорона меҳнат қилиши чин ватанпарварликдир. Ота пахтакорлик шон-шарафи учун, коллектив хўжаликнинг тинмай равнақ топиши учун, Коммунистик партия, Совет ҳукумати яратиб берган порлоқ ҳаёт учун чарчаш, қарилик нималигини билмай меҳнат қилмоқда, ўз меҳнатининг гаштини сурмоқда.

С. МАҲКАМОВ.

Каганович номли колхоз.

Сувайш масаласи тўғрисида Бутуниттифоқ Касаба союзлари Марказий Советининг Баёноти

Бутуниттифоқ Касаба союзлари Марказий Совети Совет касаба союзлари номидан инглиз-француз империалистларининг Сувайш каналида ўз ҳукмронликларини ўрнатиш йўлидаги уринишларига қарши бутун дунё меҳнаткашларининг норозилигига қўшилади.

Ҳозирги вақтда олинаётган хабарлар Англия ва Франция ҳукуматларининг АҚШ ҳукумати қўллаб-қувватлагани ҳолда Сувайш проблемасини зўрлик йўли билан ҳал этишга уринаётганликларини, суверен давлатнинг ички ишларига ҳарбий аралашиш билан таҳдид қилаётганликларини кўрсатади. Бу ҳол бутун дунё меҳнаткашларини ташвишга солмоқда, улар энг жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган бу аҳволдан ҳавотирланмоқдалар.

Суверен давлатнинг қонуний иши —шу йил 26 июлда Мисрнинг мисрликлар қўли билан ва Миср ерида қурилган Сувайш канали компаниясини национализация қилганлигидан империализм лагерида душманчилик ҳаракатлари вужудга келди, мустамлакачилар дарғазаб бўлди. Англия ва Франциянинг империалистик доиралари Миср ҳукуматининг 1888 йилги Конвенцияга бундан буён ҳам риоя қилишини очиқ-ойдин айтганига ҳамда каналда кемаларнинг бемалол қатновини таъминлаш чораларини кўрганига қарамай, Мисрга қарши кенг душманчилик кампанияси бошлаб юбордилар, миср халқи шаънига ёвузларча туҳмат ва дўқларни ёғдира бошладилар. Улар мустақил суверен давлатга қарши иқтисодий ва бошқа чораларни қўлландилар, каналда кемаларнинг қатновини издан чиқариш ва шундай қилиб Миср каналнинг нормал ишлашини таъминлашга қодир эмас, деб исботлаш мақсадида қўпорувчилик тадбирлари уюштирдилар. Шулар билан бир вақтда куч қўлланиш, масалани қуролли аралашиш йўли билан ҳал этиш ҳақида дўқлар қилинмоқда. Мисрнинг ўзига қарашли канални идора қилишини «Сувайш каналидан фойдаланувчилар уюшмаси» деб аталган уюшма ёрдами билан чет давлатлар қўлига топшириб қўйиш учун Мисрни рози бўлишга мажбур этмоқчилар.

Мисрнинг ички ишларига қўпол суратда аралашишдан иборат бўлган мана шу уринишларнинг ҳаммаси тамомила ошкора мустамлакачиликдан иборатдир ва тинчликка жиддий хавф туғдирмоқда.

Ғарб давлатларининг кирдикорлари халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатларини қадрловчи ҳамманинг қатъий қаршилигига дуч келмоқда. Кўп мамлакатларнинг меҳнаткашлари, миллий ва халқаро касаба союз бирлашмалари Сувайш масаласини қурол кучи билан ҳал қилиш йўлидаги уринишларга қарши қатъий норозилик билдирмоқдалар.

Британия тред-юнионларининг яқинда тамом бўлган конгресси фавқулодда резолюция қабул қилди. Бу резолюцияда конгресс Мисрнинг суверен ҳуқуқларини ҳамда каналнинг халқаро ишларда жуда катта аҳамиятга эга эканлигини эътироф этиб, Сувайш масаласини ҳал қилганда «куч қўлланилмаслиги лозим» деб айтди.

Франция Умуммеҳнат конфедерацияси Сувайш масаласини тинч йўл билан ҳал этиш зарурлигига тарафдор эканини айтиб, Франция ҳукуматининг бу масалада тутган позицияси Миср билан Франция ўртасида ҳарбий жанжал чиқиши хавфини туғдирмоқда ҳамда мамлакат манфаатларига жиддий зарар етказмоқда, деб кўрсатади.

Индонезия касаба союзларининг энг катта бирлашмаси бўлган СОБСИ миллий Кенгаши Сувайш канали компаниясининг национализация қилинганига Миср халқининг ўз мустақиллиги йўлида олиб бораётган курашининг бир қисми, деб баҳо бериб, ўзининг барча ишчи ташкилотларини Мисрга қарши куч қўлланилган тақдирда, мамлакатдаги инглиз ва француз компанияларига қарши ҳаракатларга тайёр туришга чақирди.

Араб мамлакатлари касаба союзлари Халқаро федерациясининг секретариати Мисрнинг Сувайш канали компаниясини национализация қилиш тўғрисидаги қарорига бирдамлик юзасидан эълон қилинган ва 16 августда бўлиб ўтган араб мамлакатлари меҳнаткашларининг умумий забастовкасини табриклаб, араб мамлакатларидан биронтасига ҳужум қилиниши бутун араблар дунёсига ҳужум қилинишини билдиради, деб айтди.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси миллий касаба союз марказларига мурожаат қилиб, Миср меҳнаткашларининг ўз ҳуқуқлари ва эркинликлари учун олиб бораётган курашларида уларни актив суратда қўллаб-қувватлашга, Сувайш масаласининг тинч йўл билан ҳал этилишига эришиш учун ҳаракат қилишга, Англия ва Франция ҳукуматларини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Устави олдидаги ўз мажбуриятларини бажаришга мажбур этишга даъват этди.

Бошқа кўпгина касаба союз миллий марказлари ва меҳнаткашлар ташкилотлари ҳам Сувайш масаласини тинч йўл билан ҳал этишни талаб қилиб, баёнотлар чиқардилар.

Бутуниттифоқ Касаба союзлари Марказий Совети Касаба союзларининг 45 миллион аъзоси номидан Миср меҳнаткашларининг ўз миллий мустақиллиги учун олиб бораётган адолатли курашида улар билан бирдам эканлигини ва уларни қўллаб-қувватлашини баён қилади. Ғарб давлатларининг Мисрга қарши қўлланмоқчи бўлган дўқ қилиш сиёсати, иқтисодий чоралари ва блокадалари империалистларнинг Яқин ва Ўрта Шарқда мустамлакачилик позицияларини сақлаб қолишга интилаётганликларини, кичик миллатнинг қийинчилик билан қўлга киритган озодлигини бўғишга уринаётганликларини кўрсатади. Сувайш масаласини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг талабларига тамомила мувофиқ суратда ва Мисрнинг суверен ҳуқуқларини ҳурмат қилган ҳолда тинч воситалар билан ҳал этиш мумкин ва лозим.

ВЦСПС касаба союзлари миллий ва халқаро ташкилотларининг баёнотларига қўшилиш билан, шу нарсага ишонч билдирадики, бутун дунё меҳнаткашлари ва уларнинг касаба союз марказлари империалистларга қатъий зарба берадилар, улар бошлаётган ҳарбий авантюранинг йўлини тўсадилар ва Мисрнинг Сувайш масаласини тинч йўл билан ҳал этиш йўлидаги интилишини қўллаб-қувватлайдилар.

Миср халқи ҳаққоний ва адолатли ишни ҳимоя қилмоқда. Яқин ва Ўрта Шарқда мустамлакачилик даври узил-кесил ўтмишга айланди. Бутун прогрессив инсоният Мисрга қизгин хайрихоҳлик билан қарамоқда ва уни актив суратда қўллаб-қувватламоқда.

ИНДОНЕЗИЯ ПАРЛАМЕНТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Индонезия миллий партияси парламент фракциясининг раиси Ҳарди жаноблари бошчилигида Индонезия Республикаси парламент делегацияси СССР Олий Советининг таклифига мувофиқ, 19 сентябрь кечаси соат 3 да самолётда Хельсинкидан Москвага келди.

Внуково аэропортида индонезиялик меҳмонларни СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари Ш. М. Арушанян, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси В. Т. Лацис, СССР Олий Совети Иттифоқ Совети раисининг ўринбосари А. А. Лебедев, СССР Олий Совети Президиумининг секретари А. Ф. Горкин, министрлар кутиб олдилар. Аэродромда Москва шаҳри меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари ҳозир бўлдилар.

Кутиб олувчилар орасида Индонезия Республикасининг СССРдаги муваққат ишлари вакили Р. Амран ва Москвадаги Индонезия элчихонасининг ходимлари бор эди.

Индонезия парламенти аъзоларини СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси В. Т. Лацис табриклади.

Индонезия парламент делегациясининг бошлиғи Ҳарди жаноблари жавоб нутқи сўзлади.

Индонезиялик меҳмонлар аэродромдан меҳмонхонага жўнадилар. (ТАСС).

Эронда совет фильмлари ҳафтаси бошланди

ТЕҲРОН, 19 сентябрь. (ТАСС). Кеча Теҳронда СССР билан маданий алоқа қилиш Эрон жамиятида совет фильмлари ҳафтасининг бошланишига бағишланган маросим бўлди.

Совет фильмлари ҳафтасининг бошланиши маросимида мажлис депутатлари, сенаторлар, атоқли жамоат арбоблари, ёзувчилар, артистлар, маориф министрлигининг ҳамда пропаганда ва матбуот бош бошқармасининг ходимлари, Теҳрондаги кўпгина газета ва журналларнинг редакторлари ҳозир бўлдилар.

Эроннинг машҳур кино артисти ва режиссёри Муҳташам «Совет санъатининг муваффақиятлари тўғрисида» деган темада доклад қилди. Докладдан кейин «Отелло» деган совет рангли бадиий фильм кўрсатилди.

ХИТОЙ ХАЛҚИ МИСР ХАЛҚИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВАТЛАЙДИ

ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ ҲУЗУРИДА МИСР ЭЛЧИСИ ШАРАФИГА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

ПЕКИН, 20 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: ХХР Давлат кенгашининг бош министри ва ташқи ишлар министри Чжоу Энь-лай 19 сентябрда Миср элчиси генерал Хасан Ражаб шарафига қабул маросими ўтказди. Чжоу Энь-лай ана шу қабул маросимида Хитой ҳукумати ва халқи Сувайш канали устидан ўз суверенитетини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган Миср халқини қўллаб-қувватлайди, деди. Миср халқи, деди Чжоу Энь-лай, мустамлакачиларга қарши курашувчиларнинг биринчи сафларида бормоқда.

Совет қишлоқ хўжалик делегацияси Қоҳирага келди

ҚОҲИРА, 19 сентябрь. (ТАСС). СССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Ж. Р. Расулев бошчилигидаги совет қишлоқ хўжалик делегацияси Миср қишлоқ хўжалик министрлигининг таклифига мувофиқ бугун Қоҳирага келди. Делегация составида Озарбайжон ССР қишлоқ хўжалик министри Г. А. Сеидов, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри М. Муҳаммаджонов, Тожикистон ССР енгил саноат министри Д. Холматов, Тошкент қишлоқ хўжалик институти директорининг илмий қисм бўйича ўринбосари А. И. Автономов ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг масъул ходими С. А. Мельников бор.

Қоҳира аэродромида совет делегацияси аъзоларини Миср қишлоқ хўжалик министри Абдил Раззоқ Сидқи, Ат-таҳрир вилоятининг губернатори Маҳди Ҳасанейн, қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари доктор Рушди ва Миср қишлоқ хўжалиги министрлигининг бошқа масъул ходимлари ҳамда Ат-таҳрир вилоятининг раҳбар ходимлари кутиб олдилар.

Делегацияни СССРнинг Мисрдаги элчиси Е. Д. Киселёв, СССРнинг Мисрдаги савдо вакили С. С. Никитин ва СССРнинг Мисрдаги элчихонасининг масъул ходимлари ҳам кутиб олдилар.

Араб мамлакатлари империализмга қарши курашда ўз куч-ғайратларини бирлаштирмоқдалар

ДАМАШҚ, 19 сентябрь. (ТАСС). Кеча бу ерда Араб мамлакатларидаги сиёсий партиялар ва ташкилотлар вакилларининг конференцияси очилди. Конференцияда Миср, Сурия, Ливан, Иордания, Ироқ, Судан, Тунис, Жазоир, Кувейт ва Баҳрайн делегациялари иштирок қилмоқда.

Миср вакили Фуад Жалол конференцияни оча туриб, конференциядан кузатилган мақсад араб халқларини империализмга қарши курашларида бирлаштиришдан иборатдир, деди.

Конференция икки кун давом этади.

Ҳиндистон радиоси делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши

СССР Маданият министрлигининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлаётган Умум Ҳиндистон радиоси проект бўлимининг мудири Б. И. Нерукар (Бомбай) бошчилигидаги ҳинд радио ходимлари делегацияси Тошкентда бир неча кун бўлди.

Ҳиндистонлик меҳмонлар республика ҳаёти билан танишиб, 18 сентябрда Тошкент тўқимачилик комбинатини, А. Навоий номидаги Давлат халқ кутубхонасини бориб кўрдилар, Қорасув районидаги Ленин номли колхозга бориб келдилар.

19 сентябрь эрталаб Ҳиндистон радио ходимлари делегацияси Тошкентдан Москвага самолётда учиб кетди.

Делегация бошлиғи Б. И. Нерукар жўнаб кетиш олдидан матбуот учун баёнот берди. Баёнотда бундай дейилади:

— Тошкентга қилган сафаримиз жуда мароқли бўлди. Биз Тошкент радиосининг иши билан танишдик, ва бу ерда кўрганларимиз ва билиб олганларимиз бизлар учун жуда қизиқарли нарсалардир. Ўзбекистон радиоси ҳамма касбдаги кишиларга, айниқса қишлоқ хўжалик ходимларига ғоят катта ёрдам бермоқда. Ўзбекистон радиоси ўзбек халқининг маданий ҳаётида катта роль ўйнайди. Бизга кўрсатилган меҳмондўстликлари учун Ўзбекистон радиоси раҳбарларига ва ходимларига ўз коллегаларим номидан самимий ташаккур изҳор қиламан. Бизларни ҳамма жойда дўстона кутиб олганликлари учун бениҳоя мамнунмиз. (ЎзТАГ).

Индонезия журналистлари Тошкентга келди

Совет Иттифоқи Телеграф Агентлигининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб тураётган Индонезия Республикаси матбуот ходимларининг делегацияси 20 сентябрда Ўзбекистон пойтахтига келди.

Делегация составида Индонезия радиоси янгиликлар бўлими директори Хардиосувито, АНТАРА агентлигининг парламент мухбири Субакир, «Насионал» газетасининг бош редактори Исутийар, «Суара Мердека» газетасининг бош редактори Хетами, «Местика» газетасининг бош редактори Иафижам, «Пендоронг»нинг бош редактори ўринбосари Харахап, «Мердека» газетасининг спорт мухбири Анхар, «Педоман» газетасининг мухбири Рондонуву, ПИА агентлигининг мухбири Дармалис ва «Абади» газетасининг мухбири Салех бор.

Тошкент аэродромида меҳмонларни республика ва область газеталарининг, журналларнинг, Ўзбекистон Телеграф агентлигининг редакторлари ва масъул ходимлари, жамоатчилик вакиллари кутиб олдилар.

Ўзбекистон Телеграф агентлигининг масъул раҳбари Р. С. Саҳибоев делегация аъзоларини Ўзбекистон журналистлари номидан табриклади. Делегация бошлиғи Хардиосувито жавоб нутқи сўзлаб самимий кутиб олинганликлари учун ташаккур билдирди.

Индонезиялик журналистлар Ўзбекистонда бир неча кун бўладилар ҳамда ўзбек халқининг ҳаёти билан танишадилар. (ЎзТАГ).

ҚАРДОШ ХИТОЙ АРТИСТЛАРИ ТОШКЕНТДА

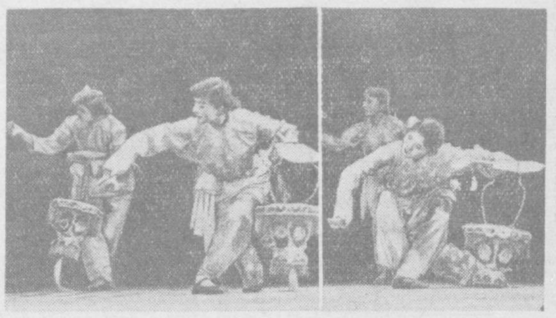

Ўзбекистонга гастролга келган хитой артистлари 19 сентябрда Свердлов номли концерт залида биринчи концерт бердилар.

Саҳна Хитой Халқ Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан безатилган. СССР халқ артисти М. Ашрафий меҳмонларни самимий табриклади ва уларга ижодий муваффақиятлар тилади. Артистларга гулдасталар тақдим қилинди.

Синьцзян-уйғур ансамблининг раҳбари Иброҳим Барат самимий кутиб олинганликлари учун ташаккур билдирди.

Шундан кейин концерт бошланди. Залда «Дўстлик» қўшиғи, хитой халқ марши «Ватан» янграйди. Буларни Искандар Сайфуллаев бошчилигида хор ва халқ чолғу асбоблари ансамбли ижро этди.

Концерт программасидаги номерлар бирин-кетин ижро қилинади. Залда халқ қўшиқлари, рақслар, асрлардан буён ижро этилиб келган музика куйлари янгради.

Синьцзян-уйғур ансамбли ҳали ёш ижодий коллектив бўлса-да, томошабинлар унинг муваффақиятига юқори баҳо бердилар. Улар ёшлар ва студентларнинг Варшавадаги халқаро фестивалининг лауреати Пошшоқиз Эшонованн қарсак чалиб қизғин табрикладилар. У уйғур халқ қўшиқларини, ҳозирги композиторларнинг асарларини маҳорат билан жуда ёқимли ижро этди. Концертда ҳозир бўлганлар хитой, уйғур, рус, қозоқ, қирғиз ва корейс қўшиқларини ижро этган Абдираим Аҳмадий, Бойохун, Тоир, Камол, Фотима Қурбонова, кекса халқ хофизи Абдували Жаруллаевни ва бошқа артистларни гулдурос овация билан кутиб олдилар.

Хитой ашулачилари Бей Лихуа, Тао Си-мин катта муваффақият қозондилар. Улар хитой классик операси билан таништирдилар.

Концертда хореография санъати намуналари муваффақият билан кўрсатилди. Артистлардан Зайнаб Саидова, Аваҳон Рўзиева, Қамбарнисо Умарова, Амина Юсупова, Амина Галиева ва бошқалар уйғур, хитой ва қозоқ халқлари рақсларини маҳорат билан ижро этдилар.

Халқ чолғу асбоблари ансамбли коллективи, шу жумладан Хусанжон Жамиев, Зикри Алитаев, Шерали, Умар Юсупов, Абламид, Рўзи Ясин, Эмин Азизов юксак музикачилик маҳоратини намойиш қилдилар.

Концертда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси С. К. Камолов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари М. А. Абдураззоқов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, министрлар, СССР Олий Совети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, республиканинг фан, санъат ва маданият арбоблари ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

Суратда: Ансамблнинг рақс группаси хитой халқининг севимли «Чой териш» рақсини ижро этмоқда.

А. Палехов фотоси.

ФУТБОЛ

Албания—Ўзбекистон командаларининг ўртоқлик учрашуви

Суратда: Тошкент «Пахтакор» стадионида Албания—«Динамо» ва Ўзбекистон — «Пахтакор» футбол командаларининг ўртоқлик учрашуви пайти.

А. Палехов фотоси.

19 сентябрда «Пахтакор» стадионида, Тошкент «Пахтакор» жамияти футболчилари билан Албания «Динамо» футболчилари ўртасидаги халқаро ўртоқлик учрашуви бўлди.

Ўйин бошланиши биланоқ Албания футболчилари ўзларининг пухта ўйинлари билан томошабинларни қойил қолдирдилар. Улар тўпни усталик билан бир-бирларига ошириб, «Пахтакор» дарвозаси ёнида жиддий вазиятларни вужудга келтирадилар. Ўйин суръати борган сари тезлашади. Ўзбекистон футболчилари ҳам кўтаринки руҳ билан ўйнаб, ўйиннинг тўртинчи минутида меҳмонлар дарвозаси томон кескин ҳужум бошлайдилар ва Канунников оширган тўпни Мурашев дарвозага уриб киритади. Ҳисоб 1:0

Ўйиннинг иккинчи ярмида Албания футболчилари кескин ҳужум бошлайдилар. 9 минут ўтгач, тошкентликларга штраф берилади. «Динамо» ўйинчилари бундан фойдаланиб, Тошкент дарвозасига тўп уриб киритадилар. Бу тўпни моҳир футболчи Лубонья боши билан уриб киритади.

Дўстона вазиятда ўтган бу халқаро учрашув Албания футболчилари фойдасига 2:1 ҳисоби билан тугади.

Редактор ўринбосари **М. ҚОРИЕВ.**

Шаҳарларни ва аҳоли яшайдиган пунктларни озода сақлайлик

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлигида социалистик Ватанимиздаги қардош халқлар оиласида фаровон турмуш кечираётган ўзбек халқи рус халқининг оғаларча ёрдами туфайли қисқа тарихий вақт ичида катта юксалиш йўлини босиб ўтди.

Аҳолининг моддий фаровонлиги, маданияти ва санитария аҳволининг юксалиши билан бирга, соғлиқни сақлаш соҳасида ҳам жиддий силжишлар юз берди. Вабо, ришта, паразитар тиф сингари оммавий эпидемик касалликлар тамоман тугатилди, безгак сингари Ўрта Осиё халқлари учун офат бўлиб келган касаллик эса тугатилиш арафасида турипти.

Шаҳарлар, қишлоклар, саноат корхоналаридаги санитария қурилишлари соҳасида ҳам катта-катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Революциягача Ўзбекистонда битта ҳам водопровод бўлмаган эди. Шаҳар ва қишлоқларнинг аҳолиси ёзда ариқдан, қишда эса ҳовузлардан сифати бузилган сувларни олиб истеъмол қилишга мажбур бўлар эдилар. Шунинг учун ҳам баъзи жойларда ҳалигача «Сассиқ ҳовуз» сингари номлар сақланиб қолган. Ҳозир республикамизда 110 водопровод бор, шундан 32 таси қишлоқдаги аҳоли яшайдиган пунктларда қурилган. Бундан ташқари, темир йўл станцияларида бир қанча водопроводга эгамиз. Аҳоли яшайдиган бир қатор пунктларда канализация тармоқлари ишга туширилган. Айрим шаҳарларда оқарсувларни тозалайдиган, атмосфера ҳавосини покиза сақлайдиган иншоотлар қурилмоқда.

Лекин аҳоли яшайдиган пунктларни, саноат корхоналарини, колхоз ва совхозларни озода тутиш ишида катта нуқсонлар мавжуд. Ифлослик, маданиятсизлик ва ўтмишнинг бошқа сарқитларидан ҳали тамоман халос бўлганимиз йўқ. Ваҳоланки, шаҳар ва қишлоқларимизни обод ва озода қилмай туриб, меъда-ичак, тери, шамоллаш ва бошқа касалликларни тугатиш мумкин эмас.

Санитария озодалиги ва соғлиқни сақлаш ишининг энг муҳим томонларидан бири — аҳолини сифатли сув билан таъминлаш, бунинг учун турли сув манбаларида водопроводлар қуришдир. Ҳозир мавжуд бўлган водопроводлар ва қудуқлар аҳолини сув билан тўла таъминлай олмайди.

Аҳоли яшайдиган бир қанча жойларда шу пайтгача водопровод қурилиши ишига киришилмаган. Ваҳоланки, уларнинг проектлари аллақачон ишлаб чиқилган эди. Ҳовуз ва сув омборларини покиза сақлашга шу пайтгача етарли эътибор берилмаётир. Масалан, Салор ирригация канали шу қадар ифлосланадики, унинг суви ифлосланган жойдан 40 километр нарида ҳам тоза ҳолга келмайди.

Ирригация каналлари даволаш муассасаларидан чиқадиган хўжалик ахлатлари билан ҳам ифлослантирилмоқда. Масалан, 1-юқумли касалликлар касалхонаси (бош врачи ўртоқ Ҳошимов), 3-туғруқхона, 2-болалар юқумли касалликлар касалхонаси, 1-шаҳар касалхонаси (бош врачи ўртоқ Раҳимжонов), 6-шаҳар касалхонаси (бош врачи ўртоқ Кислий) ва бошқа муассасалардан чиқадиган ифлос сув ва ахлатлар канализация тармоқлари орқали тозаланмасдан анҳорларга тушириб юборилаверади.

Айрим кишилар анҳорларга ювинди, ахлат, турли нарсаларнинг пўчоқларини ва бошқа чиқиндиларни ташлаб, ирригация тармоқларини булғатади. Бу ариқларнинг сувларидан хўжалик-маиший ишларда, чўмилиш учун фойдаланилади. Ичак касалликлари билан оғриганларнинг кўпи ифлосланган анҳор, ҳовуз бўйларида яшовчи кишилардан эканлиги текшириш пайтида аниқланди.

Сув манбаларини тоза сақлаш, бунинг учун маиший чиқиндилар ва саноат корхоналаридан чиқадиган ифлос сувларни анҳорларга оқизишни тақиқлаш, шунингдек аҳоли ўртасида ирригация шохобчаларини ифлослантиришнинг зарари ҳақида кенг тушунтириш ишлари олиб бориш лозим.

Санитария озодалиги масалаларининг иккинчи муҳим шарти аҳоли яшайдиган жойларни озода тутиш ва тозалаб туришдир. Аҳоли яшайдиган жойлардаги турли ахлатлар миқдори жуда ҳам катта рақамларда ифодаланади. Масалан, 100 минг киши яшайдиган шаҳарда ташландиқлар миқдори 600 минг тоннадан ортиқ бўлади.

Ҳозир ҳовлилардаги ахлатлар жуда катта ҳажмдаги яшикларга йиғилади. Уларни тўплаб бир йилда 1-2 марта олиб кетилади, ёки уюм-уюм қилиб ташлаб қўйилади. Ҳовлилардаги жуда кўп ташландиқлар мустаҳкам нарсадан қилинмаган яшикларда сақланади. Бундай ҳолларда ахлатхоналар пашшахонага айланади, пашшалар эса ич терламаси, дизинтерия сингари жуда кўп юқумлик касалликларни тарқатадилар.

Ахлатларни тез-тез олиб кетмаслик натижасида улар тўпланган жойларда чирийди, бунинг натижасида ҳаво, сув ва тупроқ ифлосланади. Суюқ ташландиқлар ерга шимилади ва сув манбаларига тушади.

Аҳоли яшайдиган пунктларда мавжуд бўлган транспорт воситалари барча ахлатларни олиб чиқиб ташлаш имкониятини бермайди. Баъзи шаҳарларда ахлатларнинг 10-20 процентигина олиб чиқиб ташланади. Бундан ташқари, баъзи квартал ва маҳаллаларда санитария установкаларининг йўқлиги туфайли ҳам ҳовлилар ифлосланади.

Аҳоли яшайдиган пунктлардаги кўча ва майдонлар ҳам атмосфера ҳавосини ва ариқ сувларини булғатишга сабаб бўлади. Ҳатто асфальтланган кўчаларда ҳам транспорт ўтганда чанг кўтарилади. Кўпгина кўчалардаги ахлатлар ариқларга супириб ташланади. Сув сепиш учун кўчалардан оқизилган сув яна анҳорларга туширилади. Бундай аҳволга узил-кесил чек қўйиш пайти аллақачон келиб етган.

Чиқинди ва ахлатлар йиғишни нотўғри уюштириш, уларни ўз вақтида олиб чиқиб ташламаслик, чиқиндиларни зарарсизлантирмаслик ва аҳоли яшайдиган пунктларда санитария ишларининг ёмон қўйилиши аҳоли орасида касалликларнинг кўпайишига сабаб бўлади.

Ўзбекистон Санитария институти Тошкент шаҳар районларининг бирида меъда-ичак касаллигининг динамикасини ўрганиб чиқди. Шу мақсадда район аҳоли зичлигига ва озодалигига қараб 8 микроучасткага бўлинди. Энг озода бўлган микроучасткада меъда-ичак касаллиги билан оғриганлар аҳолининг 3 процентини, энг ифлос участкада эса 27 процентини ташкил қилади. Бу рақам ифлослик бизнинг ашаддий душманимиз эканлигини яққол кўрсатади.

Ҳар йили республикамизда, жумладан областимизда санитария озодалигига миллион-миллион сўмлар сарфланади. Лекин бу маблағлардан тўла фойдаланилмайди. Меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар ва район Советлари санитария озодалиги ишларига ажратилган маблағларни ўз жойига сарфлаш ва улардан тўла фойдаланиш учун жиддий чораларни кўришлари керак. Бу маблағларни тўла сарфлаш юқумли касалликларнинг камайишида катта роль ўйнайди. Аҳоли яшайдиган пунктларни озода сақлаш, шаҳар ва қишлоқларда санитария тадбирлари савиясини юқори кўтариш, шаҳарни ташландиқлардан тозалаш ишларини планлаштирганда гигиена талабларига, иссиқ иқлим шароитига жиддий эътибор бериш керак.

Шаҳар ва қишлоқларни озода сақлашда аҳолининг роли жуда муҳимдир. Уйларни, ҳовлиларни, кўча ва майдонларни, шаҳар ва қишлоқларни озода сақлаш ишига аҳолининг барча табақаларини сафарбар этиш зарурдир.

Ҳозир республикамиз пойтахти Тошкентни санитария жиҳатидан озода сақлаш учун энг қулай шарт-шароитлар мавжуддир. Айниқса, ССР Иттифоқи Ҳукуматининг Тошкентни обод қилиш ишларига катта маблағ ажратиш ҳақидаги қароридан кейин бу соҳада катта перспективалар очилди. Канализация, водопровод, тозалаш иншоотлари қуриш сингари йирик тадбирларни амалга ошириш учун, аҳолининг соғлиғини сақлашни яхшилаш учун курашга партия, совет ва комсомол ташкилотларининг, соғлиқни сақлаш ходимларининг, илмий ташкилотларнинг ва бутун жамоатчиликнинг кучини сафарбар этиш бу куннинг муҳим вазифасидир.

А. ЗОҲИДОВ,
Ўзбекистон Санитария илмий-текшириш институтининг директори, доцент.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Қалбаки танга** (1 ва 2-серия)

«ЎЗБЕКИСТОН» — кеч соат 8 гача **Қалбаки танга**, кеч соат 10 да **300 йил муқаддам...**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Оқ барақ.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА», «УДАРНИК» — **Қалбаки танга.**

«ИСКРА» (Кафанов номли парк) — **300 йил муқаддам...**

«ХИВА» — кеч соат 7-45 минут, 9-15 минут ва 10-40 минутда **Оқ барақ.**

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Октябрь район ижроия комитети ва Ўзбекистон КП Октябрь район комитети кекса партия аъзоси

Қилич КАРИМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36534 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р 08597 «Қизил Ўзбекистон» «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1526.